

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ΄ ΤΕΥΧΟΣ 69^ο ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

Το Ξηροκάμπι
Περίοδος Α΄ 1966-1977

Η ΦΑΡΙΣ
Περίοδος Β΄ 1979-1981
Περίοδος Γ΄ 1992-2001
Περίοδος Δ΄ 2002-

ΙΔΡΥΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΦΑΡΙΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ με το διακριτικό τίτλο «ΕΡΑΣΙΝΟΣ Α.ΜΗ.Κ.Ε.», που εδρεύει στο Ξηροκάμπι και εκπροσωπείται νόμιμα.

Συντακτική επιτροπή: Γεώργ. Θ. Καλκάνης, Θεόδ. Σ. Κατσουλάκος, Παναγ. Η. Κομνηνός, Ιωάννης Παν. Κονίδης

Επιμελητής έκδοσης: Θεόδ. Σ. Κατσουλάκος, Συρακουσών 101, Αθήνα, τηλ. 210 2515864

Όλα τα τεύχη / φύλλα έχουν αναρτηθεί ψηφιοποιημένα στους διαδικτυακούς τόπους:

<http://efaris.gr> και <http://micro-kosmos.uoa.gr> (→ η Φάρις)

Τα άρθρα προς δημοσίευση να αποστέλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

dthkats@gmail.com

Περιεχόμενα :

<i>Θεόδωρου Σ. Κατσουλάκου, Γράμματα στρατιωτών από το μέτωπο της Βορείου Ηπείρου.....</i>	<i>3</i>
<i>Θεοφάνη Γ. Καλκάνη, Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής Φάριδος – Οι «κύκλοι» και οι «διαδρομές» της.....</i>	<i>6</i>
<i>Σταύρου Η. Χατζάκου, Παλιοχωρίτες μαθητές.....</i>	<i>9</i>
<i>Παναγιώτη Η. Κομνηνού, Οκτώ συν έξι.....</i>	<i>10</i>
<i>Ελένης Κ. Αϊβαλιώτη, Αποκριάτικα έθιμα στα Ανώγεια - Οι Τσάμηδες</i>	<i>12</i>
<i>Παναγιώτη Δ. Χριστοφιλάκου, Τ' «αηδόνια» των Ανωγείων</i>	<i>14</i>
<i>Παναγιώτη Γ. Λαμπρινού, Βροχές.....</i>	<i>16</i>
<i>Εκ της Φάριδος, Νέος υπουργός.....</i>	<i>17</i>
<i>Μαρίας Γ. Καράμπελα, Ο παπα-Γιώργης Κολλιριάτης.....</i>	<i>17</i>
<i>Τάσου Δ. Βολτή, Εκείνα που αγάπησα.....</i>	<i>18</i>
<i>Ηλία Γ. Μανιατάκου, Επαγγέλματα που έχουν χαθεί από την αγορά του Ξηροκαμπίου</i>	<i>20</i>
<i>Γιώργη Π. Λαμπρινού, Σανίδα σωτηρίας.....</i>	<i>21</i>
<i>Βιβής Ξ. Κωτσιοτοπούλου, 3^η Συνάντηση δημοτικής και παραδοσιακής μουσικής στο Ξηροκάμπι</i>	<i>22</i>
<i>Λούη Γ. Σταρόγιαννη, Υπουργός με ξηροκαμπίτικη καταγωγή.....</i>	<i>24</i>
<i>Αντώνη Η. Δουκόγιαννη, 30 Χρόνια Ποδηλατικής Σπαρτακιάδας – 29 Χρόνια Ποδηλατικού Αγώνα Σπάρτη - Ξηροκάμπι</i>	<i>25</i>
<i>Ιωάννη Γ. Παρηγόρη, 7^ο Μουσικό Χοροστασιό «Πέτρος ο Πελοποννήσιος»</i>	<i>27</i>
<i>Καλομοίρας Κουτσουμπού - Κονίδη, Γεώργιος Π. Λάσκαρης</i>	<i>29</i>
<i>Κωνταντίνας Χριστοδουλάκου – Χριστακάκου, Γιάννης Χριστακάκος (1928-2018)...</i>	<i>30</i>
<i>Βιβής Ξ. Κωτσιοτοπούλου, Τα νέα μας.....</i>	<i>31</i>

Εξώφυλλο: Η Κοίμηση της Θεοτόκου στην Παλαιοπαναγιά

(φωτ. Αναστασίας Αναστασοπούλου - Κουμουτσίδα τη δεκαετία του 1940)

Θεόδωρου Σ. Κατσουλάκου

Γράμματα στρατιωτών από το μέτωπο της Βορείου Ηπείρου

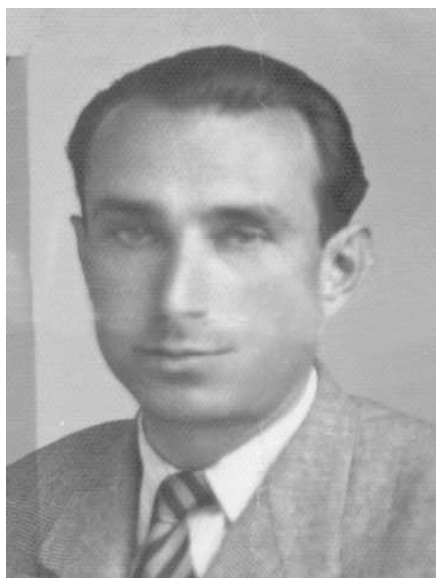
Στα κατάλοιπα του αλησμόνητου Παναγιώτη Ηλία Ματθαίου (1910-1983) βρέθηκαν και ορισμένες επιστολές, που είχε λάβει ο ίδιος από τους στρατιώτες μας που πολεμούσαν τους Ιταλούς στο αλβανικό μέτωπο. Η πρώτη, κατά χρονολογική σειρά, έχει σταλεί (4 Φεβρουαρίου 1941) από τον Αλέκο Ε. Σολωμό (1911-1993), αγαπητό δάσκαλο, γνωστό για τις πρωτοποριακές μεθόδους που εφάρμοζε στη διδασκαλία του και τη συγγραφική του δράση. Η δεύτερη επιστολή (25 Μαρτίου 1941) έχει συνταχθεί από τον Βασίλειο Π. Καρκαμπάση (1918-1985) που μαχόταν τότε στην πρώτη γραμμή του μετώπου. Ο Βασίλειος Καρκαμπάσης μετά τον πόλεμο μετανάστευσε στις Ηνωμένες Πολιτείες. Μετά τον θάνατό του η σορός του μετεφέρθη στο Ξηροκάμπι όπου και ετάφη. Από την ανάγνωση των επιστολών αυτών αναδύεται το υψηλό φρόνημα του στρατού μας και η πίστη στη νίκη.

Εν Τ. Τ. 161 τη 4 Φεβρουαρίου 1941

Αγαπητό μου Κουμπαράκι¹,

Προχθές έλαβα το γράμμα σου, αλλά σήμερα μου δίδεται η ευκαιρία να σου απαντήσω. Πολύ συγκινήθηκα, Κουμπαράκι μου, απ' όλα τα νέα που μου γράφεις. Διαβάζοντας το γράμμα σου και φέρνοντας στη φαντασία μου το ωραίο μας Ξηροκάμπι με τους καλούς μου πατριώτες και πατριώτισσες που τόσο δραστήρια εργάζονται για τον ιερό αγώνα² μας, δεν μπόρεσα να συγκρατήσω τα δάκρυα. Ήταν μια από τις θείες εκείνες στιγμές που νιώθει κανείς εις τα κατάβαθα της ψυχής του την υπέροχη έννοια της πατρίδας. Γλυκειά μας, αθάνατη Ελλάδα³, αξίζει να πεθάνει κανείς για σένα.

Κουμπαράκι μου, είμαι πολύ περήφανος και συγχαίρω τους πατριώτες μου όλους για την τόσο εξαιρετική τους συμβολή εις τον κοινόν αγώνα⁴. Διαβίβασε τα θερμά μου συγχαρητήρια εις όλα τα παιδιά και τα

Ο Αλέκος Ε. Σολωμός

¹ Φιλική προσφώνηση προς τον Παναγιώτη Ματθαίο, συνήθεια που συνεχίστηκε και μετά τον πόλεμο.

² Ο αγώνας χαρακτηρίζεται ιερός, γιατί γινόταν για την υπεράσπιση της πατρίδας, η οποία δέχτηκε μιαν άδικη επίθεση. Κι αυτή η αδικία δημιούργησε το αγωνιστικό φρόνημα.

³ Τα λόγια του στρατιώτη, που διατρέχει τον έσχατο κίνδυνο, αποκτούν ειδική βαρύτητα

⁴ Είναι γνωστό ότι, όσο διαρκούσε ο πόλεμος, οι γυναίκες συγκεντρώνονταν σε διάφορα σημεία του χωριού και έπλεκαν μάλλινα ρούχα, τα οποία με γρήγορους ρυθμούς προωθούνταν στο μέτωπο.

κορίτσια που έλαβαν μέρος στην θεατρική παράσταση⁵. Ιδιαίτερα εγκάρδια συγχαρητήρια στο Βασιλάκη μου⁶ και στον αγαπητό μου Βασιλάκη Καρκαμπάση⁷ για τη συγγραφική τους δημιουργία και τα πατριωτικά τους αισθήματα.

Προ δέκα και πλέον ημερών έγραψα στο Στράτη καθώς και στον Χαρίλαο⁸ που μου είχαν γράψει. Γράψτε μου εάν έλαβαν τα γράμματά μου. Επίσης, εάν η Π.Υ.ΑΜ έλαβε την απάντησή μου.

Χαιρετισμούς εις όλους. Ιδιαίτερος εις τα πιο προσφιλή μου πρόσωπα. Το δελτάριό σου δεν το έλαβα. Σ' ευχαριστώ όμως για τις ευχές σου. Σου εύχομαι ομοίως.

Τίποτε άλλο

Σε φιλώ

Αλέκος

Από το Μέτωπο⁹ τη 25-3-1941¹⁰

Αγαπητέ μου Πότη, χαιρε.

Σήμερα, ημέρα της εθνικής μας παλιγγενεσίας, έλαβα το γράμμα σου με τα χαρτοφάκελα και η χαρά μου είναι μεγάλη.

Βέβαια, πριν ακόμα λάβω σήμερα το γράμμα σου, η χαρά μου και η υπερηφάνειά μου ήτο αρκετά μεγάλη και όταν έλαβα το γράμμα σου, καθώς και δελτάριο του θείου μου Γιώργου του Ψηλού, τότε πλέον η χαρά μου έφθασε στο κατακόρυφον.

Πότη, φέτος την εθνική μας εορτή εμείς εδώ του Μετώπου την εορτάζουμε όχι με παρελάσεις, με σάλπιγγες, με ύμνους και μουσικές και με υποσχέσεις στους Αθάνατους Ήρωες προγόνους μας. Η εθνική μας εορτή εορτάζεται φέτο με πραγματικότητα· αντί σάλπιγκας ηχεί το πολυβόλο και αντί μουσικούς ύμνους κροτεί το αθάνατο κανόνι. Και έτσι απεδείξαμε και μεις στους ηρωικούς προγόνους ότι είμεθα αντάξια αυτών εγγόνια και διετηρήσαμεν την ιεράν των παρακαταθήκη της ελευθερίας

Ο Βασίλειος Π. Καρκαμπάσης

⁵Ο Παναγιώτης Ματθαίος, αξιοποιώντας το υψηλό φρόνημα των κατοίκων οργάνωνε θεατρικές παραστάσεις επιθεωρησιακού χαρακτήρα. Σε ένα θεατρικό στιγμιότυπο ο ίδιος υποδύοταν τον Μουσολίνι και του έμεινε από τότε το παρωνύμιο Ντούτσε!

⁶Εννοεί τον αδελφό του δικηγόρο Βασίλειο Σολωμό.

⁷Γνωστός Ξηροκαμπίτης· έζησε στην Καβάλα, όπου και απεβίωσε.

⁸Πρόκειται για τον Χαρίλαο Π. Αλιφέρη, μετέπειτα γυναικάδελφο του Αλέκου Σολωμού.

⁹Λόγω του πολέμου και της λογοκρισίας που είχε επιβληθεί από το καθεστώς Μεταξά, ο στρατιώτης αποφεύγει να σημειώσει τον τόπο όπου βρισκόταν η μονάδα του.

¹⁰Το γράμμα συντάσσεται στις 25 Μαρτίου 1941. Στη σκέψη του στρατιώτη έρχεται ο συμβολισμός των δύο στιγμών από την ιστορία του έθνους, γεγονός που τον καθιστά διπλά υπερήφανο.

αμείωτον και ότι και μεις θα την διαιωνίσωμεν εις τους μεταγενέστερους μας όπως και αυτοί μάς την εκληροδότησαν.

Πότη, πολύ σε παρακαλώ όπως, άμα λάβεις γράμμα του Βενιζέλου¹¹, να μου στείλεις την σύστασή του· ακόμα δεν έλαβα γράμμα του και ανησυχώ. Και σε παρακαλώ να μου γράφεις εσύ τακτικά και κάτι φήμες που κυκλοφορούν ευτού περί δήθεν τραυματισμού μου να μην τα πιστεύετε. Σου γράφω αυτό, διότι έτσι έμαθα ότι κυκλοφόρησε μια τέτοια φήμη. Μου το είπε ο Λύσανδρος Καψάλης¹² που συνάντησα εδώ. Και έχω ημέρες να πάρω γράμμα της αδελφής μου¹³ και φοβάμαι μήπως της είπαν τίποτε και γι' αυτό δε λαβαίνω πια γράμμα της, ενώ πριν είχα 3-4 φορές την εβδομάδα.

Πολλούς χαιρετισμούς στη μητέρα (σου), Αλεξάνδρα, Γιώργο, Κώστα και Ευγενία¹⁴. Έχεις χαιρετισμούς από το Γιάννη Κωνστανταρόγιαννη¹⁵· είναι στο 2^ο λόχο του ιδίου συντάγματος και τον βλέπω τακτικά.

Χαιρέτισε όλο το χωριό
με άπειρη αγάπη
Βασιλάκης

Υ.Γ. Χαιρετισμούς και στην κουμπαρούλα μου τη Δημητρούλα¹⁶ και της έγραψα δύο γράμματα πες της.

¹¹ Ο Βενιζέλος (1916-1990) ήταν αδελφός του πολεμιστή, για τον οποίο είχε διαδοθεί ότι είχε τραυματιστεί.

¹² Ο Λύσανδρος Καψάλης (1909-1957) συμπολεμούσε στην πρώτη γραμμή.

¹³ Πρόκειται για την Αλφουρέσα (γεν. 1921) που μακροημερεύει στην Κύπρο, κοντά στη παντρεμένη εκεί κόρη της.

¹⁴ Αδέλφια του Παναγιώτη Ματθαίου· η Ευγενία είναι η σύζυγος του αδελφού του Κώστα.

¹⁵ Ο Γιάννης Κωνστανταρόγιαννης (1907-1996), φιλόλογος Λυκειάρχης, ήταν γνωστός στη Λακωνία για την αρχαιομάθειά του και την αφοσίωσή του στα εθνικο-θρησκευτικά ιδανικά.

¹⁶ Πρόκειται, πιθανώς, για τη Δημητρούλα Δ. Παναγέα, εξαδέλφη του Π. Ματθαίου.

Θεοφάνη Γ. Καλκάνη

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής Φάριδος Οι «κύκλοι» και οι «διαδρομές» της

Η Φάρις, η περιοχή της Νότιας Κοίλης Λακεδαιμόνος που οριοθετείται προς τη Δύση από την υψηλότερη κορυφή του Ταυγέτου, το Ταλετόν, έχει μοναδικά συγκριτικά πλεονεκτήματα που δεν είναι δυνατόν να αγνοηθούν από τους «εν δυνάμει» επισκέπτες της, ούτε να αφηθούν ανεκμετάλλευτα από τους κατοίκους και φίλους της.

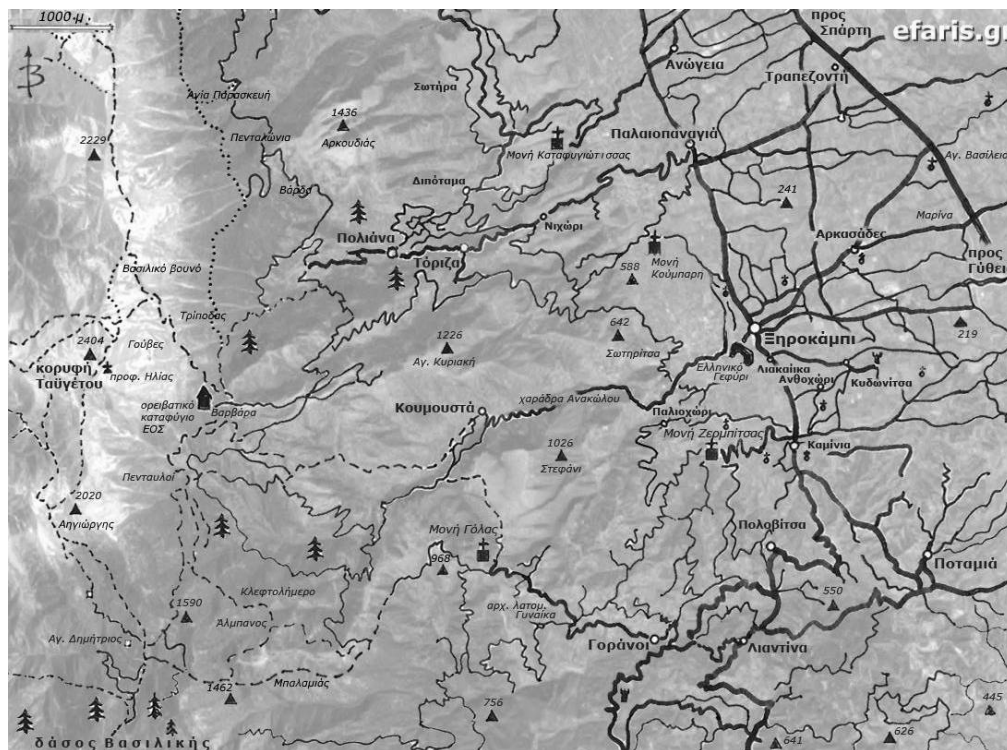
Τα συγκριτικά αυτά πλεονεκτήματα καλύπτουν πολλούς πιθανούς «κύκλους» ενδιαφερόντων ενός σύγχρονου επισκέπτη για τον τόπο και τους ανθρώπους του. Τέτοιοι κύκλοι ενδιαφέροντος είναι η φυσιολατρία, η πεζοπορία, η ορειβασία, η ιστορία, ο πολιτισμός, τα ήθη και τα έθιμα, οι γιορτές και η διασκέδαση, τα τραγούδια και οι χοροί, το κρασί και το τσίπουρο, η αρχαιολογία, οι εκκλησίες και τα μοναστήρια, η χλωρίδα και η πανίδα, η μελισσοκομία, η γαστρονομία (...). Ένας νέος κύκλος ενδιαφέροντος που έχει αναδειχθεί πρόσφατα είναι η ιχνηλάτηση και αναγνώριση της διαδρομής «Βρυσέαι, Ευόρας, Δέρειον, Άρπλεια, τέμενος Διός Μεσαπέως» του περιηγητή ιστορικού Πausανία, του 2^{ου} αι. μ. Χ., στην περιοχή όπου «Φάρις πόλις ποτέ ωκείτο».

Η περιοχή έχει κι ένα πρόσθετο συγκριτικό πλεονέκτημα. Είναι μικρή σε έκταση και εύκολα επισκέψιμη, αφού διαθέτει ένα πυκνό δίκτυο δρόμων και μονοπατιών που –με αυτοκίνητο, ποδήλατο ή πεζοπορώντας– οι επισκέπτες μπορούν να φτάσουν στα χωριά της και στα αξιοθέατα. Αυτό διευκολύνεται από την επισήμανση στους χάρτες πολλών «διαδρομών», τις οποίες οι επισκέπτες / περιηγητές / περιπατητές / ορειβάτες μπορούν να ακολουθούν, απολαμβάνοντας συγχρόνως τη θέα. Στον παρακείμενο αυτοσχέδιο χάρτη, ο οποίος παρέχει και αδρές πληροφορίες για τη μορφολογία του αναγλύφου της περιοχής, φαίνονται μερικά από τα χωριά και μερικές τοποθεσίες.

Η περιοχή είναι προικισμένη με ένα εξαιρετικό φυσικό κάλλος με εντυπωσιακά βαθύ ανάγλυφο, από τα 2.406 μέτρα της υψηλότερης κορυφής του Ταυγέτου ως τα βαθιά φαράγγια της και τους πεδινούς τόπους της. Ακόμη είναι προικισμένη με σπήλαια και βάραθρα στον κύριο κορμό του βουνού, όπου –σε μια πλαγιά του, το Κακοχιόνι– συντηρείται ολοχρονίς χιόνι. Εκτός του χιονιού, οι βροχές είναι πολλές (και) σε αυτήν την ανατολική πλευρά του Ταυγέτου και τροφοδοτούν τα επιφανειακά και υπόγεια νερά, τις πηγές και τα πολλά πηγάδια, εξασφαλίζοντας την αειφορία της περιοχής. Η περιοχή έχει ένα χαρακτηριστικά ελληνικό κλίμα, σε κάθε εποχή του έτους, που ευνοεί την πλούσια άγρια χλωρίδα, από έλατα, κέδρους, πεύκα, καστανιές, καρυδιές αλλά και σπάνια βότανα καιμανιτάρια.

Το μεγάλο δάσος της Βασιλικής, στο νοτιοδυτικό άκρο της περιοχής, οφείλει το όνομά του στη «βασιλική οδό» που, περνώντας πάνω από τον Ταυγέτο, συνδέει την αρχαία Σπάρτη με τη θάλασσα, στην Καρδαμύλη, στον μεσσηνιακό κόλπο. Βορειότερα, στεφανώνοντας τη μεγάλη κορυφή του βουνού, επεκτείνεται το πυκνό δάσος διακοπτόμενο από μεγάλες «σάρες». Αυτές είναι κοίτες χειμάρρων που κατεβάζουν από την κορυφή τα νερά από τα χιόνια που λιώνουν την άνοιξη και που προσφέρονται το καλοκαίρι για ορειβατικές διαδρομές και περιπέτειες. Εντυπωσιάζουν οι πολλές πηγές που υπάρχουν παντού μέσα στο δάσος και διευκολύνουν τους περιπατητές.

Όμως, εκτός του φυσικού κάλλους, η περιοχή είναι και διάσπαρτη από τα έργα (παλάτια, πύργους, μοναστήρια, εκκλησίες, κατοικίες, γεφύρια, καλλιέργειες ελιάς και πορτοκαλιάς, ...) των ανθρώπων που έζησαν σε αυτήν αδιάλειπτα, από τους μυκηναϊκούς έως τους κλασικούς χρόνους, τους χρόνους των Βυζαντινών, των Ενετών και της Τουρκοκρατίας έως σήμερα. Ο κύκλος της ιστορίας για τους επισκέπτες είναι ιδιαίτερα βαθύς στον χρόνο γι' αυτή την περιοχή.

Είναι η περιοχή όπου η αρχαιολογική σκαπάνη αποκαλύπτει τώρα –στη θέση Άγιος Βασίλειος, στα ανατολικά της περιοχής– παλάτι των αχαικών / μυκηναϊκών χρόνων. Στους ίδιους χρόνους παραπέμπουν και οι Βρυσεές –στα βορειοανατολικά– καθώς και –στα νότια– οι Αρκίνες. Στην περιοχή υπάρχει και το «διαβολαύλακο» –στη χαράδρα του Ανακόλου– σκαμμένο στον βράχο για την ύδρευση της πεδιάδας. Υπάρχει, βέβαια, και το περίφημο «ελληνικό» γεφύρι –στο τέλος της χαράδρας– που συνέδεε την αρχαία Σπάρτη με τη θάλασσα μέσω της «βασιλικής οδού» που διέσχιζε τον Ταΰγετο.

Αυτή είναι η περιοχή (μοναδική στην Πελοπόννησο) που σε βυζαντινή εκκλησία του 1632 –στο μοναστήρι της Γόλας– εικονογραφούνται φιλόσοφοι της αρχαιότητας (1674), όπως ο Αριστοτέλης και ο Πλάτων (...). Είναι η περιοχή που στο κέντρο της βρίσκεται ο οικισμός της Κουμουστάς, ένα φυσικό φρούριο κατά την τουρκική κατοχή που ιδρύθηκε από βυζαντινούς εποίκους από την Πόλη και κατοικείται από τον 15^ο αιώνα. Ακόμη, είναι η περιοχή που φιλοξενεί τα μοναστήρια της Ζερμπίτσας και του Κούμπαρη, του 17^{ου} αιώνα επίσης, αλλά και το μοναστήρι τις Καφυγιώτισσας, του

οποίου το όνομα φανερώνει και έναν άλλο ρόλο των μοναστηριών στα δύσκολα χρόνια. Υπάρχουν παλιές εκκλησίες διάσπαρτες παντού, με τοιχογραφίες που είναι μοναδικές, θρησκευολογικά και καλλιτεχνικά.

Η περιοχή ελευθερώθηκε πρώτη –και αναίμακτα– τον Μάρτιο του 1821, όταν οι τουρκαλβανοί φύλακες της Μάνης εγκατέλειψαν τρομοκρατημένοι τους πύργους τους στα Βαρδουνοχώρια –στα νότια όρια της Φάριδος– και κατέφυγαν στην Τριπολιτσά.

Τα πεδινά χωριά της –στα ανατολικά– είναι πνιγμένα μέσα σε αιωνόβιους ελαιώνες και νεότερους «μπαξέδες» με πορτοκαλιές, ενώ τα ορεινά χωριά της –στο βορειοδυτικά– όπως η Τόριζα και η Πολιάνα (τα λεγόμενα «εαρινά») προσφέρονται για παραθερισμό, αφού είναι πνιγμένα μέσα σε δάση από έλατα και πεύκα. Σε πολλά από τα χωριά της υπάρχουν ακόμη πετρόχτιστα σπίτια και λιθόστρωτα καλντερίμια. Σε μερικά από αυτά τα χωριά και σε μακρινές ορεινές τοποθεσίες λειτουργούν ξενοδοχεία, ταβέρνες και καταλύματα ή ιδιωτικοί ξενώνες. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο κύκλος της γαστρονομίας είναι ισχυρός στην περιοχή, αφού σε κάθε μέρος της προσφέρονται τοπικά φαγητά μοναδικά σε όλη την Ελλάδα και γλυκά από παραδοσιακές συνταγές και ντόπιο μέλι.

Οι τολμηροί επισκέπτες μπορούν να μείνουν και στο ορειβατικό καταφύγιο του Ταυγέτου του ΕΟΣ –στη θέση Βαρβάρα, σε υψόμετρο 1500 μέτρα– και να ανεβούν πεζοπορώντας στην κορυφή του Ταυγέτου, το καλοκαίρι ή και το φθινόπωρο. Εκεί, του Αϊ-Λιως, λειτουργείται η λιτότερη και ωραιότερη εκκλησία του κόσμου –με τη λιθόγλυφη εικόνα του Προφήτη Ηλία– συνεχίζοντας την αρχαία λατρεία του Ήλιου / Απόλλωνα με κάψιμο λιβανιού όλη τη νύχτα, αλλά και με τραγούδι και χορό. Γλέντια γίνονται και στις γιορτές των εκκλησιών όλων των χωριών.

Όμως, η πληροφόρηση των «εν δυνάμει» Ελλήνων και ξένων επισκεπτών για την περιοχή της Φάριδος και τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα γίνεται μέχρι τώρα αποσπασματικά από μεμονωμένους μονοθεματικούς διαδικτυακούς τόπους, από μη ενημερωμένους έντυπους τουριστικούς οδηγούς ή συγκυριακά από παλαιότερους επισκέπτες της περιοχής.

Μια, κατά το δυνατόν, πλήρης και «ολιστική» (με όλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της: ιστορικά, πολιτιστικά, περιβαλλοντικά, φιλοξενίας, ...) παρουσίασή της επιχειρείται τώρα μέσω του διαδικτυακού τόπου <http://efaris.gr>. Ακριβέστερα, επιχειρείται μια διαθεματική, βήμα – βήμα, «περιήγηση» στην περιοχή.

Ο ιστότοπος αυτός, που είναι υπό διαμόρφωση τώρα, εκτός από όλα τα ψηφιοποιημένα τεύχη της εφημερίδας / περιοδικού «Η Φάρις», φιλοδοξεί να έχει αναρτημένες και πολλές διαθεματικές πληροφορίες (ιστορικές, πολιτιστικές, ..., τοπολογικές, ...) για κάθε χωριό ή κάθε τοποθεσία, στην ελληνική ή και άλλες, ξένες γλώσσες. Αυτές οι πληροφορίες, που συνεχώς θα ενημερώνονται, θα παρέχονται με σύντομα κείμενα και παραπομπές σε βιβλία ή άρθρα, αλλά και με φωτογραφίες ή εικονοσκοπήσεις. Επίσης με χάρτες της περιοχής, όπου θα απεικονίζεται το ανάγλυφο της και θα σημειώνονται οι τοποθεσίες, οι δρόμοι και τα μονοπάτια. Ακόμη, θα παρέχονται διασυνδέσεις με τους διαδικτυακούς χάρτες της Google. Η ενημέρωση ή και διεύρυνση των πληροφοριών θα εξασφαλίζεται από εθελοντές συνεργάτες, κατοίκους και φίλους ή επισκέπτες της περιοχής που θα συνεισφέρουν με προτάσεις, προσθήκες, διορθώσεις, φωτογραφίες (...).

Η πρόσβαση στον <http://efaris.gr> θα είναι ελεύθερη, χωρίς η χρήση του να συνεπάγεται οποιαδήποτε οικονομική χρέωση ή άλλη υποχρέωση. Συγχρόνως όμως

στον διαδικτυακό τόπο efaris θα είναι αναρτημένες, επίσης χωρίς χρέωση, και οι διευθύνσεις όλων των άλλων τοπικών ιστοτόπων, είτε ανήκουν σε φίλους, σε ομίλους, σε κοινότητες ή σε επιχειρηματίες της περιοχής. Την ευθύνη των περιεχομένων και της ενημέρωσης αυτών των επιμέρους ιστοτόπων θα έχουν οι επώνυμοι διαχειριστές τους.

Οι «κύκλοι» ενδιαφέροντος για τη Φάριδα και οι «διαδρομές» που προσφέρονται (ή που θα σχεδιαστούν στο μέλλον) στην περιοχή της Φάριδος ελπίζουμε να γίνονται γνωστοί (και) μέσω του efaris.gr στους «εν δυνάμει» επισκέπτες της, αλλά και να τους φέρνουν «in situ» σε επαφή με τους ανθρώπους της.

Σταύρου Η. Χατζάκου Παλιοχωρίτες μαθητές

Με το τέλος του Εμφυλίου πολέμου τέσσερις μαθητές από το Παλιοχώρι ξεκινήσαμε τη φοίτησή μας στο Γυμνάσιο Αρρένων Σπάρτης. Φύγαμε από το χωριό μας με την ελπίδα και την ευχή των γονιών μας να μάθουμε γράμματα. Να γίνουμε καλοί πολίτες, να ξεφύγουμε από τη ζωή του χωριού, να ζήσουμε καλύτερα. Πήγαμε στη Σπάρτη, νοικιάσαμε δωμάτιο κι αρχίσαμε να διαβάζουμε. Οι γονείς μας ανελλιπώς μάς τροφοδοτούσαν με σακούλια, που έφταναν μέρα παρ' ημέρα στη Σπάρτη.

Φοράγαμε καπέλο, τη γνωστή κουκουβάγια, κοιταζόμαστε και στον καθρέφτη και καμαρώναμε. Πιστεύαμε ότι θα σπουδάσουμε και ότι θα καλυτερέψουμε τη ζωή μας αλλά και των γονιών μας.

Τα πράγματα όμως άλλαξαν. Είχε αρχίσει και η μετανάστευση.

Τα χωριά άδειαζαν. Αφήσαμε και μεις το σχολείο και πήραμε το δρόμο της ξενιτιάς. Από τη μια στιγμή στην άλλη άλλαξε η ζωή μας. Ριχτήκαμε με τα μούτρα στη δουλειά να καζαντίσουμε. Η πολύωρη δουλειά, η κούραση δεν μας άφηναν πια περιθώρια για επαφές και συναναστροφή. Ξένοι ανάμεσα σε ξένους λιγοστέψαμε και τις επαφές μεταξύ μας. Σε καμιά γιορτή βλέπομαστε και αργότερα σε καμιά κηδεία. Το Παλιοχώρι, σχεδόν έρημο τώρα, δεν το ξεχάσαμε. Ζει συνεχώς στην ψυχή μας και στα όνειρά μας.

*Από αριστερά προς τα δεξιά:
Σταύρος Η. Χατζάκος, Γιάννης Ε. Ρηγάκος,
Γιώργης Κ. Καπάκος, Θανάσης Π. Καπάκος.*

Παναγιώτη Η. Κομνηνού

Οκτώ συν έξι

Τα τελευταία χρόνια η κοινωνική, οικονομική και αξιακή συνοχή της χώρας μας δοκιμάζεται σκληρά, στη δίνη μιας κρίσης που δεν έχει προηγούμενο. Ο πολιτισμός, η οικονομία, οι αρχές και τα ήθη μας σύρονται και φέρονται σαν πούπουλα στον άνεμο.

Οι περισσότερες ειδήσεις της ημέρας είναι ποινεμένες και η βουβή θλίψη γίνεται απελπισία. Το κακό πάει κι έρχεται από παντού και φτάνει ως τα εσώτερα ανθρώπινα. Η νευρική κατάσταση είναι διάχυτη και οι αντοχές έχουν κουραστεί. Φαίνεται στα χλωμά πρόσωπα, που μιλάνε από μόνα τους. Και ας μοιάζει πως γελάνε και δείχνουν αδιάφορα. Δεν πείθουν. Οι περισσότεροι υποφέρουν γελώντας. Οι σοφοί μας σιωπούν κι αυτοί. Και, αν νωχελικά θελήσουν να αρθρώσουν κάποιο λόγο, η φωνή τους δεν έχει ήχο. Δεν ακούγονται

Κάποιοι φεύγουν γι' αλλού, χωρίς γυρισμό. Κάποιοι άλλοι, αμέτρητοι απ' αυτούς, έρχονται απ' αλλού. Να κάνουν τι; Οι αποθήκες γέμισαν. Η Μόρια δεν χωράει άλλους. Πώς να τους αγκαλιάσεις όλους; Οι αγκαλιές είναι κι αυτές γεμάτες.

Αλλά και έξω από τη Μόρια και τις αγκαλιές η Ελλάδα μοιάζει με τοπίο στην ομίχλη. Ένας τόπος παραλλαγών της σύγχυσης και του παραλογισμού, που υπονομεύουν όχι μόνο την ανθρώπινη αξιοπρέπεια αλλά και κάθε τι το Ωραίο, το Όμορφο και το Μοναδικό αυτής της χώρας: που κι αυτή επίσης συμπάσχει σαν Ιδέα, αλλά και σαν Οικουμενική και Ανθρωπιστική Αντίληψη και Εξαιρετικότητα. Κι ας καγχάζουν κάποιοι ειρωνικά στο άκουσμα ιστορικών αναφορών για τις ζώσες παρακαταθήκες του χαρισματικού στο βάθος-βάθος λαού μας. Δικό τους το πρόβλημα...

Αργήσαμε πολύ να μάθουμε πολλά, απ' όσα αγνοούσαμε. Αργήσαμε να ξαναθυμηθούμε και όσα είχαμε ξεχάσει. Μπορεί και να συνηθίσαμε και ίσως να μας αρέσει κι έτσι. Αλλοίμονο όμως αν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Τότε θα χαθούμε ολότελα. Και δεν μας πρέπει τέτοια απώλεια.

Κάτι πρέπει να κάνουμε. Ίσως πρώτα να ξεφυλλίσουμε τα σκονισμένα λεξικά της γνώσης και να σταθούμε στα αρχαία λήμματα: ταπεινός, λογικός, νομιμόφρων. Είναι αρετές, που διαπλάθουν πολίτες και πολιτείες. Ίσως ακόμη θα πρέπει να ψάξουμε για «να βρούμε την ψυχή μας, το τετράφυλλο δάκρυ», σαν μέσα από συλλογική αλλά και προσωπική εξομολόγηση και εξιλέωση. Και μετά με νύχια και με δόντια να σηκώσουμε ψηλά το μέλλον μας, στη θέση που του πρέπει.

Επείγουν τα μεγάλα και τα σημαντικά. Να δούμε όμως και όσα θεωρούσαμε δευτερεύοντα. Να ανοίξουμε δρόμους για τους νέους, όχι για έξω αλλά για μέσα. Να φέρουμε πίσω όσους έφυγαν γι' αλλού. Να μιλήσουμε για τα χωριά μας, για τις εκκλησιές μας, για τα χωράφια μας και για τα πατρογονικά μας. Ακόμη ακόμη «να μη ξεχάσουμε και τον καλό μας φίλο, το σκύλο μας το Ντικ...», όπως λέει και ο ποιητής σε

μια τρυφερή ποιητική του αποστροφή για την υπεροχή της ανθρώπινης αυτογνωσίας, ακόμη και ως μέσα στα όρια της συνύπαρξης και σεβασμού των Πάντων της Πλάσης¹.

Και για να τελειώσει το παρόν σημείωμα πόνου και αγωνίας, ας σταθούμε ενδεικτικά και κατά τοπική αναγωγή σε κάποιες γνωστικές αναφορές, που όσο κι αν φαίνονται κατανοητές, άλλο τόσο είναι και ακατανόητες.

Φέτος στην πρώτη τάξη του πρότυπου δημοτικού σχολείου Ξηροκαμπίου -του χωριού μου- που εξυπηρετεί τα δέκα τρία χωριά του τέως Δήμου Φάριδος, με μόνιμο πληθυσμό τουλάχιστον 3.000 κατοίκους, γράφτηκαν και ήδη φοιτούν μόνο ΟΚΤΩ ελληνόπουλα και άλλα ΕΞΙ παιδιά μεταναστών (δικά μας όμως κι αυτά). Στην ίδια περιοχή οι θάνατοι είναι τριπλάσιοι των γεννήσεων. Οι γάμοι είναι ελάχιστοι και ακόμη πιο λίγες οι γεννήσεις παιδιών.

Στο Ξηροκάμπι αλλά και στα υπόλοιπα χωριά τα 2/3 των σπιτιών είναι κλειστά και ακατοίχτητα. Οι μόνιμοι κάτοικοι γίνονται όλο και πιο λίγοι από πριν. Οι νόμοι παραβιάζονται στο φως της ημέρας. Τα έννομα αγαθά των πολιτών βρίσκονται υπό διαρκή διακινδύνευση.

Δεν υπάρχουν κίνητρα για την εγκατάσταση νέων σε μια ευλογημένη περιοχή, που μπορεί να θρέψει χιλιάδες ανθρώπους. Στους μικρούς οικισμούς σε λίγο δεν θα κατοικεί κανείς. Τώρα κινδυνεύουν και τα κεφαλοχώρια, όπου τις περισσότερες ώρες της ημέρας σε κάποιες περιόδους δεν κυκλοφορεί άνθρωπος. Ερημιά, θλίψη και νευρικότητα παντού².

Αν και σε άλλες περιοχές της χώρας συμβαίνει, πέρα από τ' άλλα, ό,τι και στην περιοχή του τέως Δήμου Φάριδος, τότε σύμπασες οι καμπάνες της Επικράτειας θα πρέπει να ηχήσουν σε προσκλητήριο εθνικής σωτηρίας και ανάτασης. Με εγκαταλειμμένη ύπαιθρο και χωρίς ζωντανά χωριά η Ελλάδα κινδυνεύει να χάσει το διαχρονικό βιοτικό της κορμό και ίσως μακροπρόθεσμα, αν υπολογίσουμε κι όλα τ' άλλα, κινδυνεύει ως εθνική οντότητα να χαθεί και η ίδια³.

Σπάρτη, 26-10-2018

¹ Παρεμπιπτόντως: Τον αδέσποτο μικρό σκύλο με τα μελαγχολικά μάτια που αμέριμνος γυρόφερνε τα βράδια στα τραπεζοκαθίσματα της πλατείας Ξηροκαμπίου, πριν από λίγες μέρες, κάποιος ή κάποιοι άγνωστοι με πυροβόλο όπλο τον «δολοφόνησαν», μεσάνυχτα και κάτι, μέσα στην πλατεία. Μας πρέπει η ντροπή..... Ο νόμος 4039/2012 για την προστασία των δεσποζομένων και αδέσποτων ζώων συντροφιάς σχεδόν είναι ανενεργός. Μήπως άλλωστε, είναι και ο μόνος;

² Το επίκαιρο και ιστορικό άρθρο του Παναγιώτατου Μητροπολίτη μας κ. Ευσταθίου είναι συναφές (Λακωνικός Τύπος, 19-10-2018).

³ Το έτος 2050 ο πληθυσμός της χώρας μας, αν τα πράγματα δεν αλλάξουν, θα έχει μειωθεί κατά 2.500.000 κατοίκους (εφημερίδες και ηλεκτρονικά ΜΜΕ τελευταίων ημερών).

Ελένης Κ. Αϊβαλιώτη
Αποκριάτικα έθιμα στα Ανώγεια
Οι Τσάμηδες

Το αποκριάτικο έθιμο των Τσάμηδων στα Ανώγεια, όπως μου το διηγείται ο πεθερός μου Νίκος Φόρτσας του Δημοσθένη, έρχεται από πολύ παλιά. Γεννηθείς το 1929, από μικρός θυμάται τους συγχωριανούς του να ντύνονται και να γλεντάνε με αυτόν τον τρόπο τις πρώτες Απόκριες και την Καθαρά Δευτέρα. Ειδικά την Καθαρά Δευτέρα οι χωριανοί, αν βρίσκανε κάποιον να δουλεύει στο χωράφι, πηγαίνανε και τον φέρνανε πίσω στο χωριό να σταματήσει τη δουλειά και να γιορτάσει, να γλεντήσει. Εκείνες τις ημέρες μαζεύνοντουσαν οι συγγενείς στο σπίτι του μεγαλύτερου και τρώγανε χυλοπίτες. Σταυροπόδι όλοι στο πάτωμα γύρω γύρω τρώγανε τις χυλοπίτες, τις οποίες πλάθανε εκείνη την ώρα, τις κόβανε και τις έβραζαν.

Από μια βδομάδα νωρίτερα άρχιζαν τις προετοιμασίες. Έπρεπε να δανειστούν τροκάνια από γίδια και πρόβατα και διπλοκούδουνα από τα μουλάρια. Έφταναν μέχρι τους Γοράνους και την Κουμουστά για να τα βρουν. Την Κυριακή μαζεύνοντουσαν στου γερο-Κουτσικόγιαννη (Γιάννης Κούτσικας) το σπίτι ή τη χαμωκέλλα του Μήτσου Καρακίτσου και φορούσαν τις στολές που είχε επιμεληθεί από μέρες πριν ο Γιώργος Μακρυκώστας. Ντυνόntonτουσαν τσάμηδες, γριές, γέροι, γαμπροί και νύφες. Συνήθως τσάμηδες ντύνονταν οι: Παναγιώτης Τόμπρος, Βασίλης Κουμούτσος, Λεωνίδας Γρίτης, Λεωνίδας Λαμπράκος, Τάσος Παναγάκος, Θεόδωρος Παναγάκος. Γέροι, γριές, γαμπροί και νύφες ντυνόntonτουσαν οι: Λεωνίδας Κούμαρης, Ηλίας Κατσουλέας, Βασίλης Σελμπενιάρης, και Γιάννης Αϊβαλιώτης. Οι τσάμηδες, που πήραν την ονομασία τους από το καπέλο που φορούσαν σε σχήμα κώνου, φορούσαν ψηλό σκουφούνη στο κεφάλι που στη κορυφή είχε χρωματιστές χάρτινες κορδέλες, πουκαμίσα κόκκινη με άσπρες ρίγες, τσαρούχια και μπαρμπούτα (μάσκα από λιωμένο με κόλλα χαρτί). Από πάνω φορούσαν τα διπλοκούδουνα που είχαν πάρει από μουλάρια. Σκοπός των τσάμηδων είναι να προκαλούν τον τρόπο. Όσοι ντυνόntonτουσαν γέροι, γριές, γαμπροί, νύφες προκαλούσαν το γέλιο με τα αυτοσχέδια σκέρτσα τους και φορούσαν τροκάνια από γίδια και πρόβατα. Άλλοι ντύνονταν με προβιές από ζώα (τραγιά, πρόβατα, γουρούνια). Φορούσαν και κέρατα και από πάνω όλοι κρεμάγανε τροκάνια. Όλοι μαζί γύριζαν το χωριό και προκαλούσαν φασαρία. Την Κυριακή το απόγευμα με τα πόδια γυρνούσαν τα χωριά μέχρι το Ξηροκάμπι. Μερικές φορές φτάνανε και μέχρι τη Σπάρτη. Η Πίτσα η Μανιάτη μικρό κορίτσι στο Ξηροκάμπι, θυμάται να έρχονται οι Ανωγειάτες με τα τροκάνια και τις προβιές και να τρέχει να κρυφτεί από τον φόβο της. Αφού έκαναν τον κόσμο άνω κάτω, επέστρεφαν στα Ανώγεια, όπου τους περίμεναν στην πλατεία του χωριού οι αυτοδίδακτοι μουσικοί του χωριού για να αρχίσει το γλέντι. Ο Ηλίας Τζανέτος έπαιζε κλαρίνο, ο Γιώργος Λαμπράκος τούμπανο, ο Γιάννης Γρίτης λαούτο, ο Θόδωρος ο Διακουμάκος βιολί και ο Δημήτρης Νικολόπουλος κιθάρα. Οι πλησιέστερες στην πλατεία ταβέρνες κερνούσαν κρασί. Το χορό έσερνε πρώτος ο παππάς του χωριού και το γλέντι κρατούσε μέχρι το πρωί.

Ανογειάτες με τις παραδοσιακές φορεσιές τη δεκαετία του 1960

Παναγιώτη Δ. Χριστοφιλάκου
Τ' «αηδόνια» των Ανωγείων

Η μουσική παράδοση ενός τόπου είναι κάτι παραπάνω από ένα απλό μουσικό μέλος, είναι ένα όμορφο άκουσμα που σαγηνεύει τον άνθρωπο. Αποτελεί ανεξίτηλο πολιτισμικό αποτύπωμα, ένα ζωντανό και αναπόσπαστο μέλος της παράδοσής του. Ιδιαίτερα στη χώρα μας η ιστορία της μουσικής, που θεωρείται ιερή και θεόπνευστη, χάνεται μέσα στους αρχαίους αιώνες, των θεών και των μύθων. Ήδη από την 5^η χιλιετία π.Χ. στους νεολιθικούς οικισμούς του Σέσκλου και του Δισπηλιού συναντούμε τους πρώτους οστέινους αυλούς, γεγονός που μαρτυρά όχι μόνο τη σχέση των ανθρώπων εκείνων με τη μουσική, αλλά ακόμη και τη γνώση που είχαν σε μία τόσο πρόωμη πολιτιστικά και τεχνολογικά εποχή.

Η μουσική, επίσης, είναι γέννημα θρέμμα της ζωής. Η ζωή του ανθρώπου σε κάθε έκφασή της. Η διαφορετικότητα μέσα στην ομοιογένεια. Ζωτικό μέλος της ζωής του. Το «θεϊκό» χέρι που πλάθει τον πηλό της προσωπικότητας του. Ο μεγάλος, άλλωστε, αρχαίος Έλληνας τραγικός Ευριπίδης (480-406 π.Χ.) έγραφε στην τραγωδία του «Ηρακλής Μαινόμενος»: «Μη ζώην μετ' άμουσίας», επιβεβαιώνοντας έτσι τη βαθυστόχαστη φιλοσοφική σκέψη των αρχαίων Ελλήνων πως η μουσική ταυτίζεται με την παιδεία και μαζί διαμορφώνουν το «είναι» του ανθρώπου. Η μουσική, όμως, χρειάζεται συνεργασία. Χρειάζεται τον άνθρωπο, που θα καταθέσει την ψυχή του, για να την υπηρετήσει με τον καλύτερο τρόπο και να της δώσει το κατάλληλο νόημα.

Τα παλιά τα χρόνια κάθε χωριό είχε και τους δικούς του μουσικούς. Τους ανθρώπους εκείνους, που, χωρίς να έχουν τη θεωρητική γνώση της μουσικής, μόνο την πρακτική, ήταν ασυναγώνιστοι στο όργανο και στο τραγούδι. Και αυτό διότι είχαν μεγάλη θέληση, ασφαλώς ταλέντο, μα προπάντων απεριόριστη και υπέρμετρη αγάπη για τη μουσική, την παράδοση του τόπου, τη ζωή.

Έτσι λοιπόν και στα Ανώγεια υπήρξαν οι μουσικοί που κράτησαν αναμμένη τη φλόγα της παράδοσης και προσέφεραν ξεχωριστές στιγμές στη ζωή του χωριού.

Προπολεμικά ο πιο παλιός ήταν ο Ευάγγελος Γ. Λαμπράκος που έπαιζε τύμπανο. Αργότερα και άλλοι Ανωγειάτες άρχισαν να ασχολούνται με τη μουσική. Οι αδελφοί Γεώργιος (1920-2009) και Δημήτρης (1912-1968) Ν. Νικολόπουλοι, που τραγουδούσαν και έπαιζαν βιολί, κιθάρα, φλάουτο και ακορντεόν. Ακόμα οι: Λεωνίδας (1920-2008) και Δημήτριος (1917-;) Κ. Μενούτης, ο Δημήτριος Α. Κούμαρης (1919-;), ο Γεώργιος Η. Κοτταράς (1922-1977), ο Κωνσταντίνος Ευστ. Μανωλακέλης, που καταγόταν από τη Μικρά Ασία και πέθανε στις Η.Π.Α. με το πάντσο, ο Γιάννης Γ. Ξανθάκος (1917-2010) με την κιθάρα, ο Παναγιώτης Ρουμελιώτης από τη Σπάρτη (είχε παντρευτεί Ανωγειάτισσα) με την κορνέτα και το φλάουτο, ο Γεώργιος Δ. Παναγάκος (1920-1996), ο Χαρίλαος Χ. Χριστοφιλάκος (1920-2016) και ο Αθανάσιος Α. Πιτσούλης (1928-2000). Αυτοί πάνω κάτω ήταν συνομήλικοι, γεννημένοι τη δεκαετία του '20 και μαζί έκαναν πολύ όμορφες καντάδες, που τα καλοκαιρινά βράδια αντηχούσαν μελωδικά σε όλο το χωριό.

Μετά το τέλος του πολέμου το 1945 ο Ηλίας Β. Τζανέτος (1897-1982) με το μοναδικό κλαρίνο του και ο Γεώργιος Ε. Λαμπράκος (1909-1997) με το δυναμικό του τύμπανο, ο Γιάννης Α. Γρίτης (1913-2007) με το βιολί και το λαούτο του, οι αδελφοί Θεόδωρος (1911-1986) και Κωνσταντίνος (1914-θάνατος Η.Π.Α.) Γ. Διακουμάκος με

το βιολί και ο Γεώργιος Κ. Γούτος (1928) με τη φωνή του έδωσαν και αυτοί όμορφες στιγμές στο χωριό.

Μετά το 1955 προστέθηκαν ο Ιωάννης Καραματζάνης, φούρναρης, που έπαιζε κλαρίνο, καταγόμενος από τον Άγιο Πέτρο και κατοικούσε στα Ανώγεια, ο Σταύρος Κουρούπης από τη Νεμέα με το βιολί του (και αυτός έμενε στα Ανώγεια τότε) και ο Δημήτριος Θ. Λαμπράκος (1928-1995) με το μαντολίνο.

Οι μουσικοί έδιναν μια χαρμόσυνη νότα και έκαναν ξεχωριστές τις συναθροίσεις του χωριού μας, είτε ο καθένας μόνος είτε παρέα, ανάλογα με τα κέφια, την όρεξη, το κρασί... τραγουδώντας παλιά αστικά, αποκριάτικα, παραδοσιακά τραγούδια για όμορφες κοπελιές του χωριού, αλλά και παραδοσιακά τραγούδια του γάμου, αφού δεν είναι λίγες οι φορές που συνόδευαν τη νύφη στην εκκλησιά και έπαιζαν στο γλέντι.

Οι μουσικοί μας συμμετείχαν σε όλα τα γλέντια του χωριού: Στο πανηγύρι του χωριού την Παρασκευή της Λαμπρής. Την Καθαρά Δευτέρα στο παραδοσιακό γλέντι έπαιζαν καθ' όλη τη διάρκεια της βραδιάς μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες. Στη Σωτήρα, στο χωριό των Ανωγειατών, στις 6 Αυγούστου, στο μικρό γλέντι που στηνόταν κάτω από τους αιωνόβιους πλατάνους του οικισμού μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, δίπλα στο δροσερό τρεχούμενο νερό.

Ο μπάρμπα Λιάς (δεξιά) με το κλαρίνο του και ο Γεώργιος Λαμπράκος (αριστερά) με το τούμπανο την Καθαρά Δευτέρα στο χωριό.

Τα χρόνια πέρασαν... Οι μουσικοί γεράσανε... φύγανε. Όμως η παράδοση συνεχίζεται. Το παράδειγμά τους δεν πήγε χαμένο. Πολλά νέα παιδιά του χωριού αγαπούν τη μουσική και συνεχίζουν τη μουσική παράδοση του χωριού, είτε στη χώρα μας είτε στο εξωτερικό, με μεγάλο ζήλο και θέληση.

Σήμερα ο μπάρμπα Γιώργης ο Γούτος, «ο τελευταίος των μουσικών», έχει να θυμάται αξέχαστες στιγμές και όμορφα τραγούδια.

Το κλαρίνο του Ηλία Τζανέτου

Ευχαριστώ την οικογένεια του κ. Κωνσταντίνου Η. Βαλκανά, για την ευγενική άδειά του, να φωτογραφίσω το κλαρίνο του Ηλία Τζανέτου.

Παναγιώτη Γ. Λαμπρινού

Βροχές

Στα τέλη Σεπτεμβρίου χτύπησε τη χώρα ο τυφώνας Ζορμπάς. Από τις 27 το βράδυ άρχισε να βρέχει στα χωριά μας. Στις 28 από τις 5.00 το απόγευμα άρχισε να ρίχνει δυνατά. Ο δήμος τέθηκε σε επιφυλακή. Και στις 29 όλη μέρα έριχνε δυνατή βροχή με αποτέλεσμα να κατεβάσουν η Ρασίνα και η Κωλοπάνα. Η Ρασίνα μετά από τρεις τέσσερις μέρες έστιψε. Τον Νοέμβρη από τις 16 μέχρι τις 18 έβρεχε συνεχόμενα. Έπεσαν στο βουνό τα πρώτα χιόνια και κατέβασαν τα ποτάμια για τα καλά. Ακόμη ένα τριήμερο βροχών στο Νοέμβρη από τις 25 μέχρι τις 28 με χιόνια στο βουνό. Η Ρασίνα πάει ακόμα.

Εκ της Φάριδος
Νέος υπουργός

Κατά τον τελευταίο κυβερνητικό ανασχηματισμό (19/8/2018) ο συμπατριώτης μας Σταύρος Γ. Αραχωβίτης ανέλαβε Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης. Η Φάρις χαίρει και συγχαίρει.

Μαρίας Γ. Καράμπελα
Ο παπα-Γιώργης Κολλινιάτης

Χρόνια βλέπω τη φωτογραφία του πάνω στο τζάκι στο πατρικό μου σπίτι. Ήξερα ότι είναι ο παπα-Κολλινιάτης, πρώτος θείος της γιαγιάς μου από την πλευρά της μητέρας της. Ποτέ όμως δεν είχα μάθει περισσότερα από αυτά που μου διηγήθηκαν πρόσφατα οι γονείς μου.

Από την μια πλευρά συγγενής του πατέρα μου, αλλά από την άλλη έμενε στο χωριό της μάνας μου, τα Κατσουλαίικα. Ήταν ιερέας των εκκλησιών στα Κατσουλαίικα, στη Μούσγα και στο Παλιοχώρι.

Το σπίτι του ήταν στην πλατεία του χωριού, ιδιοκτησία σήμερα των απογόνων του Παναγιώτη Δ. Λιντζέρη. Ήταν πολύ καλός ιερέας, γλεντζές αλλά και παληκάρι. Οι γονείς μου τον θυμούνται πάντα με ένα κεχρμπορένιο

κομπολόι στο χέρι, το περίστροφο στη μέση, το δυνατό γέλιο του και τις ιστορίες που διηγείτο τα βράδια είτε στην ρούγα της αυλής του είτε στις γειτονικές. Είχε χάρισμα στο να λέει παλιές ιστορίες.

Από τον γάμο του είχε ένα γιο, τον Νικόλαο, ο οποίος έφυγε για την Αμερική και δεν επέστρεψε ποτέ. Εκεί πούλησε και το σπίτι του πατέρα του στην οικογένεια Λιντζέρη. Ο παπα-Κολλινιάτης είχε τρεις αδερφές, την Παναγιώτα, την προγιαγιά μου, την Ευγενία και την Αφροδίτη, την αγαπημένη του Κροκρό. Η γυναίκα του πέθανε πρώτη και στα τελευταία του ζούσε με την ανύπαντρη αδερφή του, την Αφροδίτη, η οποία ήταν πολύ καλός άνθρωπος και άριστη μαγειρίσσα.

Θυμάται η μάνα μου ότι την ημέρα του θανάτου του (το 1942;) είχαν το φέρετρο στην αυλή του σπιτιού του. Ο κόσμος πολύς και εκείνη, μικρό κοριτσάκι τότε, του έβαλε στα χέρια ένα μπουκέτο από κόκκινες παπαρούνες.

Τάσου Δ. Βολπή
Εκείνα που αγάπησα

Πως πέρασαν τα χρόνια! Σαν το φύσημα τ' αγέρα προσπέρασαν οι καιροί εδώ στην ξενιτιά. Τι κι αν διάβηκα όμως κι εγώ στο πέρασμά τους;

Το πατρικό μου σπίτι και το χωριουδάκι μου ποτέ δεν τα λησμόνησα. Όπως δεν λησμόνησα κι εκείνη τη σημαδιακή και καθοριστική για μένα μέρα που πήρα τη μεγάλη απόφαση:

- Θα φύγω, μάνα, θα πάω στα ξένα, τόλμησα να σηκώσω λόγο εκείνο το πρωινό. Κι αμέσως χαμήλωσα τα μάτια κοιτώντας ντροπαλά καταγής.

- Σε καλό σου, γιόκα μου! Τι είπες; Τι να κάνεις εσύ μια σταλιά άνθρωπος στην άχαρη ξενιτιά; Έλα στα συγκαλά σου και μη ματακούσω να σηκώσεις τέτοιο αστόχαστο λόγο. Μη ματαπείς τέτοια κουβέντα.

- Θα πάω, μάνα, να βρω την τύχη μου. Προκοπή να κάνω. Θα με προστατέψει ο ίσκιος του συγχωρεμένου του πατέρα. Δε μπορώ να σε βλέπω έτσι να υποφέρεις. Να βασανίζεσαι καθημερινά να τα προλάβεις όλα. Ούτε τις αδερφές μου· ενώ θα 'πρεπε να 'ναι τα μάγουλά τους σαν τα ρόδα της άνοιξης, δες τες τώρα που μαραίνονται. Κοίταζε την Ανθούλα μας. Εφτά χρονώ είναι. Δεν παίζει, δε γελά σαν παιδί. Συννεφιασμένο μοιάζει το προσωπάκι της. Μη μου φέρνεις εμπόδια! Το σκέφτηκα σοβαρά· θα ξενιτευτώ, μάνα, προκοπή να κάνω. Θα δεις, μάνα· θα βγάλω λεφτά. Το πήρα πια απόφαση.

Το 'πα και το 'κανα. Δεκαεξάχρονο αγόρι ήμουν. Με την καρδιά βαριά σ' αυτή μου την απόφαση, συμφώνησε και η ψυχή μου. Τελευταίο δειλινό. Σημαντική στάθηκε η μέρα εκείνη, καθώς έπεφτε το σουρούπωμα και ησύχαζε το χωριό. Ανέβηκα στο ψήλωμα κατά το Ανάκωλο. Μέσα από θαμπάδα, η ματιά μου βάλθηκε να ξανοίξει εμπρός μου, μα τα μάτια μ' εμπόδιζαν. Έδιωξα τη θαμπάδα με την ανάστροφη του χεριού μου. Τα ισιώματα, οι λόφοι, η ήμερη απλωμένη εμπρός μου γη με τις ραχούλες, τα δέντρα στην πυκνή τους βλάστηση, οι απέραντοι ελαιώνες και τα πορτοκαλοπεριβόλα, το καμπαναριό της Αγίας-Τριάδας και το πέτρινο σχολείο μας, όλα φάνταζαν σαν μια εξαίσιμα μαγική εικόνα ενός μεγάλου τεχνίτη δημιουργού.

Εικόνες περιχάρεις που τότε φάνταζαν στο νου μου απλές, μα τόσο αγαπημένες. Η Ρασίνα στο βάθος της χαράδρας με το παλιό γεφύρι και τα καμπουριασμένα εκατοχρονίτικα πλατάνια. Αυτόματα η σκέψη μου τα συνέδεσε με τα πλατάνια της πλατείας μας, που δρόσιζαν κάτω από τον ίσκιο τους τους συγχωριανούς μου, εκεί στον ανοικτό χώρο της αγοράς. Πόσα σκαρώνει η σκέψη!

Κι εκείνο το γλυκοχάραμα! Στο άκουσμα του ντελάλη της χαραυγής, του καλογιάννου το γλυκό μα τόσο απαλό κελάδημα, τι αρμονία σκορπούσε. Το ασήμαντο φτωχικό παιδί της λυγαριάς, το τόσο μικρό μπροστά στ' άλλα πουλάκι, με τη μαλαμοκέντητη στην τραχηλιά του γλαμούδα, να ξεκινά τον όρθρο με το αιώνιο τραγούδι της δημιουργίας και της ζωής. Μαζί του ξύπναγε κι η φύση με μύρια στόματα που αργοσάλευε τον πρωινό ανασασμό της.

Εικόνες και ακούσματα που χάραξε ανεξίτηλα στο νου μου ο χρόνος και δε θα σβήσουν, όσο κι αν τα πνιγηρά νέφη του καπνού που στέλνουν τα εργοστάσια, εδώ στην ξενιτιά, με πνίγουν και μου κόβουν την ανάσα. Από την Ρασίνα επάνω, οι δασωμένες πλαγιές του Μύτικα, το αρσενικό περήφανο βουνό μας, ο Ταΰγετος, τα πλάσματα που πλάνταζαν από ζωή γύρω μου στον ανασασμό αυτόν της φύσης όλα μαζί διαλαλούσαν

την αδάμαστη δύναμη της δημιουργίας. Όλα, μα όλα, τα ξανανιώθω να κυλούν σαν τότε σε μιαν αδιάκοπη ροή μέσα μου, όμοια με το αίμα στις αρτηρίες μου. Εικόνες και βιώματα παιδικά, που μήτε ο χρόνος, ούτε η μνήμη, όσο και αν αμβλύνεται, δε λένε να σβήσουν ριζωμένα στην ψυχή μου, εδώ στα ξένα.

Τόπος άχαρος εδώ. Χωρίς ψυχή! Πού τ' αηδονιού οι κελαδισμοί, πού η χλωρασιά που, όταν θρασομανούσε στολισμένη με τ' ανοιξιάτικα αγριολούλουδα στις πλαγιές, σου δρόσιζε την ψυχή! Και τώρα ακόμη τα νιώθω λες να μυροβολούν εντός μου, καθώς η ανάμνησή τους κάνει πιο αισθητή την έλλειψή τους εδώ και μου στερεί αυτό που ο τόπος μου μου χάριζε ολοχρονίς. Το όργωμα με το υνί και το ζευγάρι των βοδιών πνιγμένα στον ιδρώ, του ζευγολάτη η σκληρή ορμή, οι αυλακίες με τις κουρούνες πίσω, πώς τα θυμάμαι τώρα, καθώς οι σκέψεις πετούν σαν ξαφνιασμένες νυχτερίδες που τις πρόλαβε το φως της ημέρας. Όλα αυτά, τα τόσο απλά μα τόσο αγαπημένα, κεντούν τα φυλλοκάρδια μου και ξυπνούν τον πόθο και την ελπίδα ν' αξιωθώ να τα ξαναδώ και να τα ζήσω· να φιλήσω τ' αγαπημένα με τον τίμιο ιδρώτα χώματά μας. Η ροδιά, η αλυγαριά, τα σκίνα και η βρυσούλα στην πλαγιά και τώρα ακόμη τα νιώθω να σταλαίζουν το αγύ άρωμά τους και τη δροσιά τους στην ψυχή μου.

Φέρνω στο νου μου τους αναστεναγμούς του γκιώνη και των γρύλλων το νυκτιάτικο μοιρολόι, κάθε που πλαγιάζω να κοιμηθώ. Τίποτε, μα τίποτε δε μπορεί να σκεπάσει και να θαμπώσει αυτές τις θύμησες! Τι κι αν η σκληρή ζωή στα δύσκολα εκείνα χρόνια, έμοιαζε βάρος ασήκωτο. Ήταν όλα τόσο αγαπημένα κι ας μας πονούσαν κάπου-κάπου!

Όλες οι πίκρες, οι στερήσεις, οι στεναχώριες και ο μόχθος της μέρας ξεχνιούνταν, όταν τα χειμωνιάτικα βράδια ο γερο-παππούς και η καλόγνωμη κυρούλα μας, μας διηγούνταν και μας τραγουδούσαν κοντά στην πυρωστιά, καθώς λαμπάδιαζαν οι φλόγες στο τζάκι με τα κούτσουρα της ελιάς, τραγούδια της παλικάριάς και της αγάπης. Κι ας σύριζε ο άγριος βοριάς κι ας έδερνε με τις λούρες της μουριάς τα κεραμίδια! Κι ας έπεφταν αστροπελέκια. Εμείς δεν τα λογαριάζαμε, μέχρι που ο ύπνος να έλθει να σφαλίσει τα βλέφαρά μας και να μας κοιμήσει με το γέλιο ακόμη στα χείλη, έτσι γυρμένοι που αποκοιμηθήκαμε στο λιγνό γόνυ του παππού. Κι εκείνες οι Κυριακές, οι τόσο ξεχωριστές, μας έβρισκαν μπρος από τις ξυλένιες εικόνες του Αϊ-Δημήτρη, τις φτωχικές ζωγραφισμένες· κι ένα μικρό κεράκι αρκούσε να μας ημερώσει την ψυχή!

Όσο κι αν πάσχισα στην ξένη γη, δεν ένιωσα να μου μιλάει μέσα μου κάτι απ' όλα αυτά, στον άχαρο ετούτο τόπο, όπως τα ένιωσα παιδί τότε στα φυλλοκάρδια μου, εκεί στον βασανισμένο και αγιασμένο τόπο μου.

Πόσο πικρές γίνονται οι θύμησες, σαν σκέπτεσαι όλα αυτά. Αχ, ξενιτιά! Τις πίκρες εδώ γλυκαίνουν μόνον οι αναμνήσεις σαν φέρνουν τις γεύσεις αναλλοίωτες του μοσχοστάφυλου που μένει λες ακόμη στα χείλη, τότε που κρεμαστάρια στη γρια-κληματαριά τα κόβαμε στο πρώτο τους γυάλισμα και τα μελωμένα σύκα της καμπούρας συκιάς μας.

Τι συμβαίνει αλήθεια; Νιώθω απόψε κάπως να ημέρεψε ο νους μου, στις νοσταλγίες που έφεραν οι αλλοτινές εικόνες της αυλής μας και του κήπου μας στο πατρικό μου. Νιώθω το αγνό χαμόγελο, αφημένος στη νοσταλγία που ζωντανεύει τα παλιά και τα φέρνει εμπρός μου να τα ζήσω νοερά. Και πρώτη - πρώτη να προβάλλει εμπρός μου η μηλιά που είχε φυτέψει ο παππούς στην αυλή του φτωχικού μας.

«Να'χα μηλιά απ' τον τόπο μου και μήλο απ' τη μηλιά μου!

Να'χα και μοσχοστάφυλο απ' την κληματαριά μου....»

Ο ύπνος ήλθε απρόσκλητος και παρήγορος και λούφαξε ανάμεσα στις μνήμες μου. Βρέθηκα στ' όνειρό μου και πάλι ευτυχισμένος στο χωριό μου.

«Δώδεκα και τριάντα·

πώς πέρασεν η ώρα;

Δώδεκα και τριάντα·

πώς πέρασαν τα χρόνια!»

Μέσα από εκείνο τ' όνειρο, ο ξενιτεμένος ξανάζησε την πραγματικότητα των παιδικών του χρόνων κι ας ήταν παιχνίδι της φαντασίας. Ήταν γεμάτο από γλυκιές γεύσεις της πρωτινής αλλοτινής ζωής του στον ευλογημένο τόπο του.

Μπορεί να τον πλάνεψε το άλλο όνειρο, εκείνο που έπλασε στον ξυπνητό του· το όνειρο του ξενιτεμένου. Μα την ψυχή του δεν την έχασε.

Ηλία Γ. Μανιατάκου

Επαγγέλματα που έχουν χαθεί από την αγορά του Ξηροκαμπίου

Ο καιρός περνάει. Ο τεχνικός πολιτισμός με σαρωτική κίνηση αλλάζει τη ζωή μας. Πολλά επαγγέλματα έχουν ήδη χαθεί, θυσία στον βωμό της προόδου. Το σημείωμα που ακολουθεί φιλοδοξεί να κρατηθούν στην ιστορική μνήμη, εκτός από τα παραδοσιακά επαγγέλματα, και τα ονόματα αυτών που τα άσκησαν κατά τη διάρκεια του εικοστού αιώνα.

Τσαγγάρης: Γεώργιος Σταρόγιαννης, Αργύρης Καλιανιώτης, Ιωάννης Παναγέας, Παναγιώτης Καλιανιώτης, Ευάγγελος Κρητικός, Παναγιώτης Χριστόπουλος (Κουτσούμπης), Ιωάννης Αλεξιάκης του Μιχαήλ, Ιωάννης Φιλόσοφος, Ηρακλής Κομνηνός του Νικολάου, Παντελής Φραγκής του Αντωνίου

Στιλβωτής (λούστρος): Ιωάννης Καρούτζος, Δημήτρης Γραμματικάκης

Σαγματοποιός – πεταλωτής: Γεώργιος Γεωργίτσος, Δημήτριος Γεωργίτσος, Αντώνης Καρούνης

Σιδεράς – πεταλωτής: Ιωάννης Χατζηγεωργίου του Παύλου, Ηλίας Τσοράκος

Τυροκομείο: Αφοι Παπακωνσταντίνου, Αφοι Δελαπόρτα

Φανοποιός: Κωνσταντίνος Μηνόπετρας του Αποστόλου, Δημήτρης Κορωναίος

Παραδοσιακά πακάλικα: Νικόλαος Ψινάκης, Παναγιώτης Τεκόσης, Γεώργιος Δούκας, Αφοι Καπετανάκου (Αναστάσιος και Ηλίας του Χρήστου), Σταύρος Καπετανάκος του Αναστασίου, Γεώργιος Μανιατάκος του Ηλία, Δημήτριος Δικαϊάκος, Κυριάκος Συκιώτης του Σταύρου

Ανθοπωλείο: Παναγιώτης Παναγέας του Αναστασίου

Βιβλιοχαρτοπωλείο: Κλεομένης Κοκκορός, Νικόλαος Μιχαλακάκος, Κωνσταντίνος Πήλιας του Παύλου, ; Αποστόλου

Μονοπώλιο (Μπάλτος – Πώληση τεσσάρων ειδών: αλάτι χοντρό, σπίρτα, τράπουλες, πετρέλαιο καθαρό): Ελισάβετ Βρεττάκου, Γεώργιος Βλογιαννίτης του Ιωάννη

Ποδοσφαιράκια: Δημήτριος Μηνόπετρας του Κωνσταντίνου, Δημήτριος Ορφανάκος του Γεωργίου, Παναγιώτης Μανδραπήλιας του Βασιλείου

Ποδήλατα (πωλήσεις, επισκευές, ενοικιάσεις): Δημήτριος Μηνόπετρας του Κωνσταντίνου, Δημήτριος Κοκκορός

Παγοπώλης: Δημήτριος Μηνόπετρας του Κωνσταντίνου, Κωνσταντίνος Παπαδημητρίου του Γεωργίου

Ράφτης: Παναγιώτης Κουντούρης, Χαρίλαος Αραμπατζίδης, Αναστάσιος Παναγέας του Ιωάννη, Θεόδωρος Ηλιάδης

Καμπανοκρούστης: Βασίλειος Παπαδάκος, Δημήτριος Προκοπίδης

Κασσιτερωτής (Καλατζής, Γανωματής): Ιωάννης Γαβρηλίδης του Σάββα, Ιωάννης Μητρόπουλος

Χασαποταβέρνα: Ευστράτιος Παπαδημητρίου του Γεωργίου, Αφοι Γεωργόπουλοι (Κωνσταντίνος και Λεωνίδα), Δημήτριος Ανδρέακος του Λεωνίδα, Αφοι Μανδραπήλια

Εμπόριο υφασμάτων, ετοιμών ενδυμάτων, ειδών ραπτικής, ειδών προικός: Ηλίας Λιακάκος, Κωνσταντίνος Αραχωβίτης του Σταύρου, Αφοι Λιακάκου του Ηλία

Ηλεκτρικά είδη – έπιπλα: Γεώργιος Λεονταρίτης, Γεώργιος Στεργιανόπουλος

Ωρολογοποιός: Γεώργιος Στεργιανόπουλος

Γιώργη Π. Λαμπρινού
Σανίδα σωτηρίας

Θυμάμαι με συγκίνηση τον καθηγητή μου Νίκο Παπαδάκο. Κάποτε, μας δίδασκε το ρήμα λύω και μας παρότρυνε να δείξουμε ιδιαίτερη προσοχή. Προσέχετε, μας έλεγε, γιατί το ρήμα αυτό θα σας σώσει. Με βάση αυτό θα κλίνετε τα πιο πολλά ρήματα. Το λύω είναι μια σανίδα σωτηρίας. Είσαι, συνέχιζε, στη θάλασσα ναυαγός και ξαφνικά βλέπεις δίπλα σου μια σανίδα. Δεν θα την πιάσεις για να σωθείς; Αυτό είναι το λύω στη θάλασσα της γραμματικής. Και μεις σκάσαμε στα γέλια και ψάχναμε στα διαγωνίσματα για τη σανίδα. Θεός σחרέσ' τον.

Βιβής Ξ. Κωτσιοτοπούλου

3^η Συνάντηση δημοτικής και παραδοσιακής μουσικής στο Ξηροκάμπι

Στις 31 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε η 3^η Συνάντηση Δημοτικής και Παραδοσιακής Μουσικής στο χωριό μας. Τρεις χορωδίες πλαισίωσαν την εκδήλωση.

Πρώτη χορωδία: «Μουσικό Εργαστήρι Γυθείου – Ενοριακή χορωδία Ανωγείων». Μαέστρος η κα Χρυσάνθη Μάνδρου-Φιλιππάκου, καθηγήτρια μουσικής και θεολογίας. Οι μουσικοί που συνόδευαν: Κέλυ Καραμουσαλή (πίανο), Ερκαίτη Φιλιππούλου (μαντολίνο), Τασία Λιαράκου (ακορντεόν), Σπύρος Τσεφεράκος (κιθάρα), Φώτης Βαρναβίδης (μπουζούκι). Αξιόλογη η ερμηνεία ως μονωδός ο Φώτιος Βαρναβίδης.

Δεύτερη χορωδία: «Σύνδεσμος Ιεροσαλτών – Θρασύβουλος Στανίτσας». Μαέστρος ο κ. Θεόδωρος Τσαγκαρούλης, τέως καθηγητής μουσικής της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι μουσικοί που συνόδευαν: Κατερίνα Πάτσιου (κανονάκι), Νίκος Παπαηλίου (κιθάρα), Παναγιώτης Ρουσάκος (λαούτο). Έξοχη η ερμηνεία -και έκπληξη για μας- του συγχωριανού μας Παναγιώτη Ρουσάκου.

Τρίτη χορωδία: Οι οικοδεσπότες «Κ.Α.Π.Η. Ξηροκαμπίου». Μαέστρος η καθηγήτρια μουσικής κα Κατερίνα Πάτσιου. Οι μουσικοί που συνόδευαν: Κατερίνα Πάτσιου (κανονάκι), Νίκος Παπαηλίου (κλαρίνο), Παναγιώτης Ρουσάκος (λαούτο). Αξιόλογη ερμηνεία του συγχωριανού μας Λεωνίδα Σταρόγιαννη. Μια ελπιδοφόρα παρουσία υπήρξε η μικρή Ζαχαρούλα Σταρόγιαννη (κόρη του Λεωνίδα Σταρόγιαννη), η οποία συμμετείχε με τη χορωδία μας και αυτό σημαίνει πως η παράδοσή μας καλά κρατεί.

Σε κλίμα συγκίνησης πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση, καθώς έγινε μερικές μέρες μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές στο Μάτι, όπου θρηνήσαμε δεκάδες συνανθρώπους μας. Η βραδιά αφιερώθηκε στη μνήμη τους, ως το ελάχιστο γι' αυτούς.

Ο πρόεδρος των Κ.Α.Π.Η. κ. Θέμης Πατσιλίβας στον χαιρετισμό του αναφέρθηκε: «Τούτη η βραδιά είναι αφιερωμένη στη μνήμη των συμπολιτών μας θυμάτων της πρόσφατης πυρκαγιάς. Είναι ήχος και φως στο κατάφωτο σκοτάδι της θλίψης των επιζώντων συγγενών και φίλων». Επίσης αναφέρθηκε: «Ο χώρος του θεάτρου που μας φιλοξενεί, είναι προϊόν μόχθου προγενέστερων αυτοδιοικητικών και ντόπιων πολιτισμικών φορέων και τους ευχαριστούμε». Τελειώνοντας, είπε: «Το τραγούδι είναι τροφή και βάλσαμο της ψυχής, είναι το παραμύθι που ανοίγει δρόμους πνευματικότητας και αισθητικής δημιουργίας». Η βραδιά έκλεισε με τις τρεις χορωδίες μαζί να τραγουδούν το παραδοσιακό τραγούδι: Απάνω στην τριανταφυλλιά.

Το καλωσόρισμα και την παρουσίαση έκανε η συγχωριανή μας κα Ελένη Φραγκή, τέως καθηγήτρια φυσικής αγωγής της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μέλος του παραρτήματος Κ.Α.Π.Η. Ξηροκαμπίου και μέλος της χορωδίας. Δόθηκαν τιμητικές πλακέτες στις χορωδίες και ευχαριστούμε θερμά όλους όσους αποδέχθηκαν την πρόσκληση της κας Πάτσιου. Μετά το πέρας της εκδήλωσης ακολούθησε δεξίωση. Για μια ακόμη φορά ευχαριστούμε τον πρόεδρο του Κ.Α.Π.Η. Σπάρτης καθώς και τη δημοτική αρχή, που ήταν αρωγοί αυτής της σημαντικής εκδήλωσης, και ασφαλώς τον κόσμο που ήρθε και μας τίμησε με την παρουσία του.

1^η Συνάντηση Χορωδιών, Σύλλογος Διάδοσης Παραδοσιακής Μουσικής «Ιωνία»

Στις 24 Νοεμβρίου η χορωδία του Κ.Α.Π.Η. Ξηροκαμπίου συμμετείχε στην 1^η Συνάντηση Χορωδιών στο συνεδριακό κέντρο Θεσσαλίας, καλεσμένοι του Συλλόγου Διάδοσης Παραδοσιακής Μουσικής «Ιωνία». Η εκδήλωση ήταν υπό την αιγίδα της Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος και Αλμυρού.

Πέντε χορωδίες πλαισίωσαν την εκδήλωση με την δική μας να ξεκινά πρώτη. Ρεπερτόριο: Τι καλά τα λέει το αηδόνι, Κουκουνούδα, Απάνω στην τριανταφυλλιά, Με γελάσανε τα πουλιά, το Μαργουδι και ο Αλεξανδρής. Συνόδευσαν οι μουσικοί: Η μαέστρος μας Κατερίνια Πάτσιου (κανονάκι), Νίκος Παπαηλίου (κλαρίνο), Αγγελική Ξεκαλάκη (παραδοσιακά κρουστά), Παναγιώτης Ρουσάκος (λαούτο).

Η χορωδία του Κ.Α.Π.Η. Ξηροκαμπίου

Δεύτερη χορωδία Π. Σ. Βραγκανιωτικών Κερκύρας, μια μικτή τετράφωνη χορωδία που απαρτίζεται από 28 χορωδούς με μαέστρο την καθηγήτρια μουσικής κα Ειρήνη Πολίτη. Ρεπερτόριο: Άρνηση, Μια βαρκούλα, Θ' αρματώσω, Χρυσοπράσινο φύλλο, Το καράβι, Κέρκυρα. Την χορωδία συνόδευσε στο πιάνο η κα Ναταλία Μπογέα.

Τρίτη χορωδία η γυναικεία - νεανική χορωδία Πολιτιστικού Συλλόγου «Μέγας Αλέξανδρος Σταυρού». Η χορωδία ιδρύθηκε το 2003 με πολλές εμφανίσεις στο ενεργητικό της εντός και εκτός Ελλάδος. Διδάσκει και διευθύνει η κα Μαρία Κουβουκλή. Την χορωδία συνόδευσε στο πιάνο ο κ. Πάνος Κοσμίδης.

Τέταρτη χορωδία Μουσικός Πολιτιστικός Σύλλογος, «Άξιον Εστί» Αξιούπολης. Η Μικτή χορωδία ιδρύθηκε το 2001 ως Ενοριακή χορωδία και στη συνέχεια εντάχθηκε στην αντιδημαρχία πολιτισμού ως χορωδία Κ.Α.Π.Η. Αξιούπολης. Έχει συμμετάσχει σε πλήθος συνανήσεων εντός και εκτός Ελλάδος. Ρεπερτόριο: Εξομολογείσθε τω Κυρίω, Sinior abate (Μπετόβεν), Άσμα ασμάτων, Το γιασεμί, Μακεδονία. Χοράρχης, ο οποίος συνόδευσε με ακορντεόν, ο κ. Αντώνης Παπαδόπουλος.

Τελευταία χορωδία οι οικοδεσπότες, ο Σύλλογος Διάδοσης Παραδοσιακής Μουσικής «Ιωνία». Η χορωδία συστάθηκε το 2016. Έχει συμμετάσχει σε φεστιβάλ χορωδιών ανά την Ελλάδα και η ίδια έχει διοργανώσει συναυλίες - αφιερώματα σε σπουδαίους συνθέτες (Θεοδωράκη, Χατζιδάκι, Πλέσσα, Λοΐζο κ.ά.). Μαέστρος της χορωδίας η κα Κορνηλία Φραγκόγιαννη, καθηγήτρια βυζαντινής μουσικής, ανωτέρων θεωρητικών και καθηγήτρια στο Μουσικό Σχολείο Βόλου. Ρεπερτόριο: Αχ Περιστερί μου, Που θα πάει που θα βγει, Το πέλαγο είναι βαθύ, Μενεξέδες και ζουμπούλια, Απρίλης. Στο πιάνο συνόδευσε η κα Κασσιανή Αμυγδαλίτση.

Στο τέλος της εκδήλωσης δόθηκαν τιμητικές αναμνηστικές πλακέτες. Η εκπρόσωπος Κ.Α.Π.Η. Ξηροκαμπίου κα Ελένη Κομνηνού-Φραγκή δώρισε αναμνηστική φωτογραφία του Ελληνιστικού Γεφυριού του χωριού μας, ευχαρίστησε για τη φιλοξενία τους οικοδεσπότες και προσκάλεσε τα μέλη των χορωδιών να επισκεφτούν τον τόπο μας.

Λούη Γ. Σταρόγιαννη

Υπουργός με Ξηροκαμπίτικη καταγωγή

Στη φωτογραφία εικονίζονται ο μητροπολίτης Σωτήριος με τον κ. Λάμπη Κουσούλη, υπουργό εργασίας και ανωτάτης εκπαίδευσης της Nova Scotia Καναδά. Ο Λάμπης Κουσούλης είναι γιος της Μαρίνης Μιχαλακάκου από το Ξηροκάμπι. Η φωτογραφία έχει ληφθεί στη διάρκεια τελετής στην Πατριαρχική Ορθόδοξη Θεολογική Ακαδημία του Toronto Καναδά, όπου ο κ. Λάμπης Κουσούλης υπήρξε ο κύριος ομιλητής της τελετής.

Αντώνη Η. Δουκόγιαννη

30 Χρόνια Ποδηλατικής Σπαρτακιάδας 29 Χρόνια Ποδηλατικού Αγώνα Σπάρτη - Ξηροκάμπι

Στις 6/10/2018 έκλεισαν 30 χρόνια ποδηλατικής Σπαρτακιάδας που έγινε πλέον θεσμός, όχι μόνο πανελλήνιος αλλά διεθνής τα τελευταία 10 χρόνια. Οι 19 ποδηλάτες της πρώτης Σπαρτακιάδας του 1988 έγιναν 378 ποδηλάτες και ποδηλάτισσες το 2018. Μεταξύ τους και ο Πρέσβης των ΗΠΑ, που τερμάτισε μαζί με άλλους 350. Ανάμεσά τους και ο συγχωριανός μας γιατρός Σταύρος Καλκάνης, που είναι ο μόνος που συμπλήρωσε φέτος 30 συνεχείς συμμετοχές, αλλά και ο μόνος που έχει και 30 τερματισμούς. Ο Σταύρος ήταν και αυτός που εμπνεύστηκε τη Σπαρτακιάδα.

Ήταν Σεπτέμβριος του 1987, πριν 31 χρόνια, όταν σε μια οικογενειακή εκδρομή με αυτοκίνητο από την Αθήνα στο χωριό μας, κατά τη διάρκεια της διαδρομής, ο Σταύρος προσπέρασε τους δρομείς που έπαιρναν μέρος στον αγώνα δρόμου Σπάρταθλον. Τότε αναρωτήθηκε φωναχτά στη σύζυγό του: «Γιατί όχι κι εμείς, οι ποδηλάτες;». Έτσι γεννήθηκε η δεύτερη «κόρη» του, που έγινε «ανιψιά» των φίλων του, όπως οι ίδιοι λένε, και που τον ακολούθησαν στην πρώτη βόλτα-τρέλα τον Οκτώβριο του 1988.

Ήταν τρέλα, αφού κανείς δεν είχε κάνει μέχρι τότε τη διαδρομή Αθήνα-Σπάρτη με ποδήλατο. Είναι χαρακτηριστική η αδυναμία του σχεδιαστή της αφίσας της πρώτης Σπαρτακιάδας (τότε με το όνομα Σπάρταθλο) να γράψει την προβλεπόμενη ώρα άφιξης των ποδηλατών στη Σπάρτη, αφού κανείς δεν μπορούσε να την εκτιμήσει. Τελικά, απεδείχθη ότι οι πιο πολλοί από τους μετέχοντες στον 257 χλμ. αγώνα, πάντα από τον παλιό δρόμο, χρειάζονται περισσότερες από 10 ώρες. Όμως οι ποδηλάτες και ποδηλάτισσες που παίρνουν μέρος κυνηγούν μόνο το όνειρο της συμμετοχής και ο τερματισμός σε αυτόν τον επίπονο και απαιτητικό αγώνα, που διοργανώνει πλέον η Ποδηλατική Ένωση Παλαιμάχων Αθλητών (ΠΕΠΑ), είναι το μόνο που επιδιώκουν.

Όπως κάθε χρόνο και φέτος στη Σπάρτη, μετά τον τερματισμό, έγιναν απονομές μεταλλίων αλλά και εκδηλώσεις, στις οποίες, εκτός από την ΠΕΠΑ, συμμετείχαν εκπρόσωποι του Δήμου Σπάρτης, η Φιλαρμονική του Δήμου και πλήθος ανθρώπων

μεταξύ των οποίων και πολλοί συγχωριανοί μας. Ο Σταύρος έλαβε και αναμνηστικό κύπελλο για την καθιέρωση του αγώνα πριν 30 χρόνια και για τους 30 τερματισμούς του.

Όμως, από το 1989 και για 29 χρόνια συνεχώς οι Σπαρτακιάδες συνεχίζονται την επόμενη μέρα της διεξαγωγής τους με τον ποδηλατικό αγώνα Σπάρτη - Μυστράς - Ξηροκάμπι. Είναι όλα αυτά τα χρόνια μια ξεχωριστή ημέρα για το χωριό μας, γιατί στο τέλος του ποδηλατικού αγώνα διοργανώνονται και αγώνες δρόμου για μικρούς και μεγάλους μαθητές. Την ίδια αυτή ημέρα κάθε χρόνο τιμώνται από τους κατοίκους οι μεγάλοι ευεργέτες της Κοινοτήτάς μας. Όλο το χωριό συμμετέχει και το αθλητικό γεγονός φέρνει όλους στην πλατεία για να καμαρώσουν παιδιά, ανίμια και εγγόνια, αλλά και να τιμήσουν επίσης τους ποδηλάτες. Το Κοινοτικό Διαμέρισμα Ξηροκαμπίου, ο Αθλητικός Όμιλος Απόλλων, η Ομάδα Βόλει του χωριού μας και ο Σύλλογος Κυριών και Δεσποινίδων βοηθούν στη διοργάνωση. Από φέτος, με απόφαση της ΠΕΠΑ, οι αγώνες αυτοί θα ονομάζονται «Σταύρος Καλκάνης».

Στα 30 αυτά χρόνια, πολλοί παροτρύνθηκαν και ασχολήθηκαν συστηματικά με το ποδήλατο, κυρίως όμως το ποδήλατο έγινε για πολλούς νέους (που κάθε χρόνο θα γίνονται περισσότεροι) ένας υγιής τρόπος έκφρασης και διεξόδου της ενεργητικότητάς τους.

Ιωάννη Γ. Παρηγόρη

7^ο Μουσικό Χοροστασιό «Πέτρος ο Πελοποννήσιος»

Για τέταρτη χρονιά πραγματοποιήθηκε και φέτος το 7^ο Μουσικό Χοροστασιό «Πέτρος ο Πελοποννήσιος», εργαστήρια ελληνικής παραδοσιακής μουσικής και χορού. Την διοργάνωση είχε ο Παιδαγωγικός Φιλότεχνος Όμιλος Φάριδος. Συνδιοργανωτές ήταν το Νομικό Πρόσωπο Πολιτισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου Σπάρτης, η Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Γοράνων. Την επιμέλεια των εργαστηρίων είχε ο Χρίστος Τσιαμούλης. Μαθητές από όλη την Ελλάδα ήρθαν στο Ξηροκάμπι από τις 12 έως τις 15 Ιουλίου 2018 για να παρακολουθήσουν μαθήματα παραδοσιακών οργάνων, θεωρίας τροπικής μουσικής (μακάμ), παραδοσιακού τραγουδιού και χορού. Ιδιαίτερη παρουσία είχαν και φέτος οι μαθητές του Μουσικού Σχολείου Παλλήνης που ήρθαν με τους καθηγητές τους. Τα μαθήματα, που περιελάμβαναν τρεις ώρες διδασκαλίας ανά αντικείμενο κάθε ημέρα, έγιναν στο κτήριο του Γυμνασίου Ξηροκαμπίου, στο πνευματικό κέντρο της Αγίας Τριάδος, στον 1^ο όροφο του Κοινοτικού Κτιρίου και στο Αμφιθέατρο του χωριού. Και φέτος συνεχίστηκε η μελέτη του έργου του Πέτρου του Πελοποννησίου και κατά εργαστήριο αλλά και ομαδικά από το σύνολο των μαθητών των εργαστηρίων.

Τα εργαστήρια άρχισαν την Πέμπτη 12 Ιουλίου 2018 στο Γυμνάσιο με τον αγιασμό και την ευλογία του ιερέα των Ανωγείων Ανδρέα Κόνιαρη. Το βράδυ της ίδιας μέρας ο Πολιτιστικός Σύλλογος Γοράνων, από όπου κατάγεται ο Πέτρος Πελοποννήσιος, παρέθεσε δείπνο στους καθηγητές στην πλατεία των χωριού. Την Παρασκευή 13 Ιουλίου 2018, στις 21.00, πραγματοποιήθηκε στο Αμφιθέατρο Ξηροκαμπίου μεγάλη συναυλία με τη συμμετοχή των καθηγητών των εργαστηρίων, των χορωδιών της σχολής βυζαντινής μουσικής της Μητρόπολης Μονεμβασίας και Σπάρτης, του Λυκείου Ελληνίδων Καλαμάτας και του Παιδαγωγικού Φιλοτέχνου Ομίλου Φάριδος. Τίτλος της συναυλίας ήταν «Στα βήματα του Πέτρου, μουσικό οδοιπορικό από τους Γοράνους στη Σμύρνη και την Κωνσταντινούπολη». Πριν από τη συναυλία, στις 19.00, διεξήχθη με επιτυχία παιδικός αγώνας δρόμου 1400μ. με τίτλο «στα βήματα του Πέτρου». Η εκκίνηση και ο τερματισμός έγινε στην πλατεία του χωριού. Διοργανωτής του παιδικού αγώνα δρόμου ήταν ο Παιδαγωγικός Φιλότεχνος Όμιλος Φάριδος, με συνδιοργανωτές την Αθλητική Ένωση Φάριδος και τους Σπαρτιάτες Δρομείς. Το βράδυ της Παρασκευής παρατέθηκε δείπνο στη χορωδία του Λυκείου Ελληνίδων Καλαμάτας στην ταβέρνα του Γιάννακα.

Την κυριακάτικη πρωινή λειτουργία της 15ης Ιουλίου 2018 τίμησαν με την συμμετοχή τους στο ψαλτήρι οι Χρίστος Τσιαμούλης, Στέλιος Κατσιάνης, Στέφανος Δορμπαράκης και Κώστας Γεωργούλης. Τα εργαστήρια την Κυριακή μεταφέρθηκαν στην Κουμουστά. Από την πλατεία της Κουμουστάς ξεκίνησε μια μικρή περιπατητική διαδρομή μέχρι του Τσιτσιή τη λούμπα, όπου οι πιο θαρραλέοι βούτηξαν στα ολοκάθαρα κρύα νερά της Ρασίνας. Ο Γιώργος Κονίδης μαζί με τον Χρίστο Στούμπο, τον Πέτρο Ηλιόπουλο, τον Κώστα Κουμουστιώτη και τον Γιάννη Σταθάκο ήδη έβραζαν από το πρωί μια προβατίνα και έψηναν τα σουβλάκια για τα παιδιά. Αμέσως στήθηκε γλέντι στον πλάτανο της Κουμουστάς, όπως παλιά, με τραγούδι και χορό.

Έτσι έπεσε η αυλαία των φετινών εργαστηρίων με τους καθηγητές και τους μαθητές να επιστρέφουν στα σπίτια τους σοφότεροι και με τις πιο καλές εντυπώσεις από το τετραήμερο που πέρασαν στο Ξηροκάμπι.

Τα εργαστήρια έχουν γίνει ήδη θεσμός στα μουσικά δρώμενα της Ελλάδος και του εξωτερικού. Στόχος μας είναι να συνεχίσουμε την προσπάθειά μας και σταδιακά να τη διευρύνουμε. Τα εργαστήρια, εκτός της μεγάλης εκπαιδευτικής αξίας που έχουν, συμβάλλουν και στην ανάδειξη του τόπου μας. Φέτος διέμειναν εβδομήντα άτομα στο Ξηροκάμπι για τέσσερις ημέρες. Οι επαγγελματίες αλλά και ο υπόλοιπος κόσμος του χωριού αγκάλιασαν με αγάπη τους επισκέπτες, που μόνο καλά λόγια είχαν να πουν για τη φιλοξενία που γνώρισαν. Σημαντική ήταν και η συμβολή της δημόσιας τηλεόρασης, που βρέθηκε στο χωριό μας και παρουσίασε στην ΕΤ1 εκτενές ρεπορτάζ με θέμα τα εργαστήρια.

Επιμέλεια εργαστηρίων: Χρίστος Τσιαμούλης

Χρίστος Τσιαμούλης: θεωρία τροπικού συστήματος
(ήχος - μακάμ) - ορχήστρα

Κατερίνα Παπαδοπούλου: τραγούδι

Στέλιος Κατσιάνης: ταμπουράς - λαούτο

Χάρης Λαμπράκης: νεί

Χρίστος Τσιαμούλης, Νικόλας Παλαιολόγος: ούτι

Βαγγέλης Καρίπης: κρουστά

Κώστας Γεωργούλης: βιολί

Στέφανος Δορμπαράκης: κανονάκι

Θοδωρής Τασούλας: κλαρίνο

Μαρία Θεοφανίδου: πολιτικό λαούτο (λάφτα)

Κώστας Παπαδόπουλος: μπουζούκι

Ανδρέας Νιάρχος: φλογέρα

Χρήστος Θεολόγος: χοροί των Ελλήνων της Ανατολής

Οι μαθητές και οι καθηγητές παίζουν στην Κουμουστά.

Καλομοίρας Κουτσομπού - Κονίδη
Γεώργιος Π. Λάσκαρης (1961-2018)

Τούτος ο χρόνος, το 2018, υπήρξε για το Ξηροκάμπι χρόνος θλίψης. Έφυγαν για πάντα από κοντά μας άνθρωποι νέοι, στη δημιουργική ηλικία τους, παιδιά που ζούσαν στο χωριό για το χωριό και πολύ αγαπητοί σε όλους. Άφατος ο πόνος για τις οικογένειές τους και η απουσία συνεχώς αισθητή.

Προς το τέλος του Αυγούστου χάσαμε και τον φαρμακοποιό Γιώργο Λάσκαρη. Ο Γιώργος, αφού τελείωσε τις σπουδές του, επέστρεψε στο Ξηροκάμπι για να προσφέρει ως επαγγελματίας πλέον ό,τι χρωστούσε στον τόπο.

Σαν άτομο και φαρμακοποιό τον διέκρινε η ηρεμία, η ποιότητα του χαρακτήρα του, η υπευθυνότητα και η προθυμία να εξυπηρετήσει, και εκτός ωραρίου συχνά, τους έχοντες ανάγκη. Άνοιξε το πρώτο φαρμακείο δίπλα απ' το σπίτι μας. Έτσι παρακολουθούσαμε βήμα-βήμα την προσπάθειά του και την πρόοδό του. Αποκτήσαμε σχέσεις καλής γειτονίας. Μας εξυπηρέτησε αγόγγυστα σε δύσκολες στιγμές για τους ηλικιωμένους.

Οι επισκέψεις στο ιδιόκτητο πια φαρμακείο δεν ήταν στεγνά επαγγελματικές. Λέγαμε τα αστεία μας, ανακατεύαμε τα Λατινικά με τα Ιταλικά και γενικώς τα φάρμακα γίνονταν λιγότερο πικρά. Χαρήκαμε ιδιαίτερα όταν πια δημιούργησε και τη δική του οικογένεια.

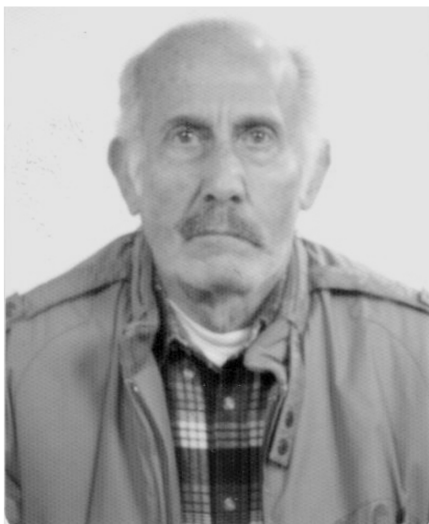
Κατά τον πρώτο μήνα του θέρους, περιμένοντας στο Αγρο-ιατρείο, χαράχτηκε στο μυαλό μου η εικόνα του Γιώργου να κρατά τον Ιανό απ' το χέρι και να τον οδηγεί στον Παιδικό Σταθμό. «Οποία ευτυχία!» Αυτό όμως το ανύπαρκτο πουλί, η ευτυχία, προς το τέλος του καλοκαιριού ξέφυγε απότομα απ' την παλάμη του παιδιού και της Άννας και πέταξε ποιος ξέρει για πού. Το αστέρι του Γιώργου Λάσκαρη έσμιξε με τ' αστέρια των άλλων παιδιών εκεί ψηλά. Πολύ ψηλά όμως.

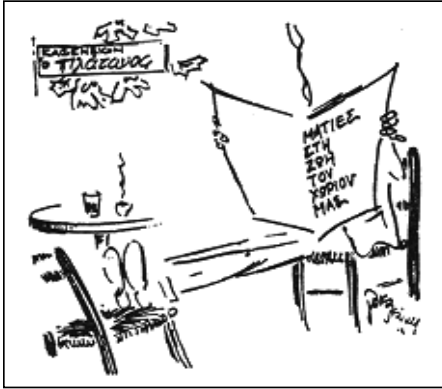
Πάντως, επειδή κάποιες συνήθειες αργούν να σβήσουν, συχνά τα βράδια κοιτάω στο πλατύσκαλο αν άφησε ο Γιώργος τα φάρμακα, κλείνοντας το φαρμακείο.

Κωνσταντίνας Χριστοδουλάκου - Χριστακάκου
Γιάννης Χριστακάκος (1928-2018)

Έφυγε τη χρονιά που περνάμε από τη ζωή ο Γιάννης Χριστακάκος. Είχε την ατυχία από πολύ μικρός στην ηλικία να χάσει τη μητέρα του και τελικά να μεγαλώσει χωρίς πατέρα στην Κουμουστά κοντά στη γιαγιά του, τη θεια-Πετρού Κονίδη. Η γιαγιά του τού έδειξε μεγάλη καλοσύνη και τον ανέθρεψε με πολλή στοργή. Οι εποχές άλλαξαν και ο Γιάννης Χριστακάκος εγκατέλειψε την Κουμουστά, ήρθε στο Ξηροκάμπι, όπου απέκτησε σπίτι και έκανε οικογένεια. Έζησε, στηριζόμενος στις δυνάμεις του, έντιμα χωρίς να βλάψει κανένα. Κι έλαχε η μοίρα σε μένα να τον αποχαιρετήσω με πραγματική θλίψη, αποδίδοντας τιμή στο πρόσωπό του, για την αγάπη που έδειξε σε όλους μας και ειδικά σε μένα, τη νύφη του.

Τα νέα μας

Ξηροκάμπι

Γάμοι: Η Δήμητρα-Παυλίνα Φουντούκη παντρεύτηκε τον Παναγιώτη Δημακάκο του Γεωργίου. Η Σοφία Ζώρη του Παντελή παντρεύτηκε τον Δημήτριο Τάρταρη του Παναγιώτη. Η Μπεατρίς Αντελίνα Γκούτσα του Ιλιούτσα παντρεύτηκε τον Παντελή Ζορμπά του Αποστόλου. Η Παυλίνα Μίτεβα του Βασιλείου παντρεύτηκε τον Γεώργιο Μιχαλόπουλο του Παρασκευά.

Γεννήσεις: Το ζεύγος Χρήστου Κουτσουμπού του Κωνσταντίνου και Γιούλας Λαμπροπούλου του Αλεξάνδρου απέκτησε αγόρι. Το ζεύγος Κωνσταντίνου Μανιφάβα του Λάμπρου και Ευγενίας Ιππιώτη του Μιχαήλ απέκτησε αγόρι. Το ζεύγος Παναγιώτη Νικολακάκου του Νικολάου και Χριστίνας Ίβατσικ του Ρομάν απέκτησε κορίτσι. Το ζεύγος Νικολάου Σταρόγιαννη του Χαριλάου και Δήμητρας Λινάρδου του Νικολάου απέκτησε κορίτσι. Το ζεύγος David Lawrie του Richard και Γεωργίας Πατριανάκου του Κωνσταντίνου απέκτησε αγόρι (Τορόντο).

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Λουκία Νίκου - Ευθυμίου του Νικηφόρου ετών 49, Βασιλική Πουλάκου χήρα Ιωάννη ετών

95, Αρτεμις Τάρταρη χήρα Θεοδώρου ετών 93, Γεώργιος Λάσκαρης του Παναγιώτη ετών 56, Μαρία Χριστοπούλου - Σταμάτη χήρα Ιωάννη ετών 82, Ηλίας Αποστολάκος του Σταύρου ετών 63, Γεώργιος Αραχωβίτης του Σταύρου ετών 80, Αθηνά Λαμπρινού του Παναγιώτη ετών 84, Κλημεντίνη Βλάχου του Παναγιώτη ετών 68 (ΗΠΑ), Βασιλική Γιάννακα του Πέτρου ετών 76 (Βραζιλία), Ευγενία Μεροπούλη του Ιωάννη ετών 75, Άγις Αμοιρίδης του Χρήστου ετών 68, Γεωργία Βαφάκου χήρα Σωκράτη ετών 94.

Παλαιοπαναγιά

Γάμοι: Η Ελένη Αρφάνη του Γεωργίου παντρεύτηκε τον Γεώργιο Μεροπούλη του Κωνσταντίνου. Η Κάντις Γουώλ του Θεοδώρου παντρεύτηκε τον Παναγιώτη - Λόρενς Καππάκο του Δημητρίου.

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Αναστασία Κουμουτσίδη χήρα Στεφάνου ετών 90, Ιωάννης Τσίτσος του Γρηγορίου ετών 79, Ευαγγελία Ναστακου χήρα Γεωργίου ετών 92

Ανώγεια

Γάμος: Η Κυριακούλα Παινέση του Αναστασίου παντρεύτηκε τον Νικόλαο Μηνακάκη του Ιωάννη. Η Τσέλσε - Ρενέ Ντόλαν παντρεύτηκε τον Γεώργιο - Στήβεν Γρίτη του Αναστασίου.

Θάνατος: Απεβίωσε ο Γεώργιος Κατσούλης του Παναγιώτη ετών 62.

Λευκόχωμα

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Ευστράτιος Παύλου του Ιωάννη ετών 88, Γεώργιος Γεωργόπουλος του Νικολάου ετών 83, Αρτέμιος Παναγιωτόπουλος του Νικολάου ετών 61, Γεώργιος Μακρής του Κυριάκου ετών 86.

Ποταμιά

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Κυριάκος Παπαδάκος του Γεωργίου ετών 98, Δήμητρα Ρέντζη χήρα Αθανασίου ετών 86.

Πολοβίτσα

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Νικόλαος Χίος του Ιωάννη ετών 70, Ιωάννης Χίος του Νικολάου ετών 42.

Λιαντίνα

Θάνατος: Απεβίωσε ο Παναγιώτης Νικολακάκος του Γεωργίου ετών 89.

Γοράνοι

Θάνατος: Απεβίωσε ο Μιχάλης Καλκάνης του Πέτρου.

Κουρτσούνα

Θάνατος: Απεβίωσε ο Φώτιος Βαρυμπομπιώτης του Αγαθοκλή ετών 85.

Βιβή Ξ. Κωτσιοτοπούλου